Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 29 (17152) | 1986 оной февралиин 4, вторник | Сэн 3 мүнгэн.

ҮНӨӨ САГАЙ ЭНЭ ЭРИЛТЭЭР

[illegible]

...ский ГРЭС-эй барилгын управлениин начальнигай ор... Миряев, «Бурятпромжилводстрой» трестын ахамад ин... Васильченко гэгшэд коммунистын нэрэ хүндэдэ таара... ...дал гарrahан байна. Тэдэнэр тушаалhаа сүлөөлэгдэ... ...амсаба. Эдэ предприятинуудта партийна организа... ...ни. Теэд юу хаража байгаа гээшэб! Эдэ хүнүүдэй ...эрэгүүдые мэдэжэ байгаад, олон коммунистнууд ...мэдээшэгүй болоод ябаhан байна. Энэнь харамтай.

...парти нэгэл журамтай, коммунистын габьяаhаа, даа... ...алhаа дулдыдахагүй нэгэл хуулитай. Коммунист хадаа ...раа, хэhэн хэрэгүүдээрээ сэгнэгдэхэ ёhотой. Ондоо ...сэгнэлтэ байхагүй, байха ёhогүйшье гээд партимнай ...ммунистын сэбэр сэхэhээ тэрэнэй нэрэ хүндэ, мүн бү... ...ийна организациинь нэрэ зэргэ, хүндэ дулдыдана ха...

...сагай эрилтэдэ хүрэмөөр ажаллаха, КПСС-эй XXVII ...ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтаха гээшэ коммунист бү... ...нгин уялга болоно.

1986 ФЕВРАЛИИН 15

КПСС-эй XXVII съездын хүндэлэлдэ коммунис субботник

ЕХЭ АШАА ЗӨӨХЭ

Кабанскын районой Каменскын автотранспортна предприятиин коллективэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд февралиин 15-да бүхэсоюзна коммунис субботник үнгэргэхэ гэhэн ороной түрүү предприятинуудай коллективүүдэй гарган үүсхэлые дэмжэбэ. Предприятиин слесарь-заhабарилагша Н. Н. Исаковскын үүсхэл гаргажа, социалис мүрысөөндэ эхи табиба.

Коммунис субботнигтэ штабай гэшүүд автоколонно, цех бүхэнэй коллективүүдтэ даабаринуудые үгөө. «Улаан субботнигой» үдэр жолоошод, заhабарилагшад хүдэлжэ гаража ажаллаха, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд предприятиин газарые болбосон түхэлтэй болгохо хүдэлмэридэ хабаадаха. Олонхи жолоошод элмэhэн түлишэ бэлдэхэ хүдэлмэридэ хабаадаха. Тиигэжэ тэдэнэр 7,9 мянган тонно арадай ажахын ашаа зөөхэ, 112 мянган тонно-километр хэмжээнэй ажал хэхэ байна. Энэ үдэр 8 автомашина заhабарилагдаха юм. Автобусой жолоошод 6200 хүн зөөжэ, 10,5 мянган түхэригэй орлого абаха.

Январиин 25-да субботнигой тоосоогоор жолоошод ажаллаhан байна.

М. ФЕДОРОВ.

Буряадай барилгын тусхайлагдамал управлениин хүдэлмэрилшэд Түгнын шулуу нүүрhэнэй уурхайн барилгада хабадана. Мүнөө эндэ социально-ажаhуудалай объектнүүд баригдажа байна. Урагшатай хүдэлжэ байhан хүдэлмэрилшэдэй дундаhаа 6-дахи разрядай крановщик Сергей Брылев дурдадтай. Тэрэ коммунис субботнигто хабаадалсахаар зэхэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Брылев. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АЖАЛАЙ ҺАЙНДЭРЭЙ ТООСООГООР

Ороной түрүү предприятинуудай үүсхэлые дэмжэhэн Улаан-Үдын оёдолой үйлдэбэриин «Тукалаа» нэгэдэлэй Гусиноозёрскэ дахи филиалай хүдэлмэрилэгшэд январиин 25-да коммунис субботнигой тоосоогоор хүдэлөө. Филиалай түрүү оёдолшон С. К. Шариноголдой хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив үүсхэл гаргажа, социалис мүрысөөндэ эхи табиhан байха юм.

Субботнигой hүүлээр мүрысөөной дүнгүүдые согсолжо, штабай гэшүүд хүдэлмэрилшэдые элирүүлбэ. Тиигэжэ бригаданууд дунда дээгүүр hэн мүрысөөндэ А. В. Халиловагай ударидадаг хүнжэл оёдог бригадынхид түрүүлжэ гараба. М. А. Забелина, С. К. Шаринова гэгшэд хүтэлбэрилдэг бригадын коллективүүд удаадахи hууринуудые эзэлээ.

Оёдолшон С. П. Потапова халаанайнгаа даабариие 250 процент дүүргэжэ, коммунистнуудай дунда дээгүүр мүрысөөндэ эрхимлээ. Халаанайнгаа нормые 280 процент дүүргэhэн Л. Н. Султумова комсомолшуудай дундаhаа түрүүлжэ гараа.

С. АЮШЕЕВ.

СУББОТНИГОЙ ҮДЭР — МАЛШАДТАА

ЭЛХИ [Телефоноор абтаба]. Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангаха талаар манай комбинадай коллектив яhала оролдодог гээшэ. Хэнэйшье мэдэhээр, тус албанай газарта гол түлэб эхэнэрнүүд хүдэлдэг. Оёhон юумэниинь — малшадай захил ха юм даа. Бидэ районойнгоо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэнүүдые хангадагбди.

Коммунис субботнигто хайшан гэжэ хабаадаха тухайгаа яhала хэлсэнхэйбди. Февралиин 15 болотор хангадаг газарнуудаараа үлүүсэ оло ябажа, малшадай захилнуудые абажа, түргэн бүтээжэ үгэхэбди. Хэрбээ январь hара соо КБО-гойнгоо машинаар тэдэндэ 2 дахин ошоhон hаа, февраль соо 4 дахин ябахабди. Январь соо малшадта долоон паар дулаан гутал оёжо, хэдэн дэгэл хушажа, хоёр телевизор, хэдэн часынуудые заhажа үгөө hэмди. Малшадай эдэ захилнууд юрэнхы ээлжээнhээ гадуур дүүргэгдэдэг. Харин субботнигтой дашарамдуулан, hаалишад, хонишодто 7 паар дулаан гутал, арбаад халаад, хэдэн штормовко оёжо үгэхэ, зургаан арhан дэгэл хушаха даабари абанхайбди. Эдэнэймнай хажуугаар час, телевизор, холодильник гэхэ мэтые заhабарилха хүдэлмэри олдоод лэ байгша.

Малшадые үбэлжэлгын үедэ hайнаар хангаха уялгаяа мэдэнэбди. Тиимэhээ дулаан хубсапа хунараар түрүүшын ээлжээндэ хангаха болоgдоно гээшэ. Бидэ малшадтаа хэдэн үдэр ябажа захилнуудые суглуулаад, тэдэнииень түргэн бүтээжэ үгэхэ гэжэ хэлсээбди.

О. САТУРНАЯ, худоо бэшэгшэ.

ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАХА

Субботнигые эмхидхэн үнгэргэхэ районно штаб КПСС-эй Хориин райкомой дэргэдэ байгуулагдаба. Тэрэниие партиин райкомой секретарь Р. Т. Казазаев ударидана.

Жэшээнь, «Георгиевский» совхоздо энэ үдэрэй туршада 468 хүн ажаллахаар тодорхойлогдоо. Тэрэ тоодо малшад болон механизаторнууд хэжэ байдаг хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ юм. Зуу гаран хүнүүд hургаар отолхоёо ойдо гарахань. Тэдэнэй отолhон модониинь hайжаруулагдаhан олон жэлэй ногооной таригдаhан бэлшээриие тойруулан хорёолхо газарта асарагдаха байна. Тус ажахыhаа шэнэ табан жэлэй жасада 1900 түхэриг оруулагдахаар багсаамжалагдана.

Хүрбын леспромхозой парткомой секретарь В. П. Золотарев иигэжэ мэдээсэнэ:

— Коммунис субботнигто 565 хүн хабаадаха. Модо отолхо, таллуулха, доодо складуудта автомашинаар зөөхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэ. Тиихэдэ эндэ хүдэлжэ ябаhан 300 шахуу хүдэлмэришэд ажалай эрхим бүтээсэ туйлаха эрмэлзэлтэй. Субботын үдэр мянга шахуу кубометр модон отологдохоор, 850 шахуу кубометр модон предприятиин доодо складуудта асарагдахаар түсэблэгдэбэ. Гадна предприятиингаа доторой хэрэгсэлдэ 120 кубометр түлеэн бэлэдхэгдэхэ, Нэгэ үдэрэй туршада ажаллажа олоhон 2500 гаран түхэриг салин хүлhээ табан жэлэй жасада дамжуулхабди.

Районой түб—Хори тосхон дохи эмхи зургаануудай, предприятинуудай коллективүүдэй олонхи хүнүүдынь шефтээ абаhан ажахынуудтаа ошожо, шэлбүүhэ суглуулха, hургаар отолхо, малай байранууд шадархиие сэбэрлэхэ гэхэ мэтын шухала хүдэлмэри хэхэ даабаритай. «Бурводстрой» управлениин ПМК-гай, райсельхозтехникын, хэлхээ холбооной узелай коллективүүд коммунис субботнигой ажалай тоосоогоор хүдэлмэрилнэ.

Г. БАДМАЕВ.

РОССИН ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДҮНГҮҮД

Россин Федерациин ажалшад КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, түсэбтэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ арадай ажахые экономическа ба социальна талаарь саашадань хүгжөөhэн, хүдэлмэриингөө шанарай үрэ дүнгүүдые hайжаруулhан, арадай ажабайдалай хэмжээе улам дээшэлүүлhэн байна гэжэ республикын Центральна статистическэ управлениин РСФСР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын 1985 оной гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Промышленна продукци худалдаха, мал ажалай гол продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэб дүүргэгдээ. Дүн хамта 105 миллиард түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада оруулагдаа.

Ниитын ажалай бүтээсын ургалта дээшэлүүлэгдээ. Энэнэй ашаар национальна доходой бүхы ургалта түйлагдаhан байна.

Материальна нөөсэнүүд ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдээ. Тэдэниие элмэhэнай ашаар түлишэ болон элшээр арадай ажахын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдэй ургалтын хахад хубинь түйлагдаа.

Үйлэдбэриин ба бүтээн гаргагдадаг продукциин техническэ хэмжээн дээшэлүүлэгдээ. Ажалай үүсхэл эдэбхи ургаа, кадрнуудай ажалhаа гаралга, оролго хороогдоо. Ажалай эмхидхэлэй ба урмашуулгын түрүү түхэл шэнжэнүүд саашадаа үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээ.

Арадай ажахые хүтэлбэрилгэ наринжуулан hайжаруулагдаа, промышленностьда, хүдөө ажахыда, транспорт дээрэ, хүн зоной hуудал байдалые хангалгада экономическа туршалгануудые үргэдхэхэ хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ.

Бүхы дээрээ арадай ажахые хүгжөөхэ талаар hайн үрэ дүнгүүдэй түйлагдаашье hаань, зарим hалбаринуудта түсэбөөр хараалагдаhан даабаринууд горитой ехээр дүүргэгдэбэгүй гэжэ РСФСР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Жэшээнь, энэнhээ уламжалан, 18 автономито республика, хизаар болон областьнуудай промышленность продукци худалдаха түсэбөө дүүргэбэгүй.

Республикын эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаха, экономикые эршэмтэй хүгжэлтын замда гаргаха хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ.

Промышленностьда продукци худалдаха жэлэй түсэб 100,4 процентээр дүүргэгдээ. Гол шухала олонхи эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргаха даабаринууд үлүүлэгдээ. 1984 онойхитой сасуулбал, промышленна продукциин ниитэ хэмжээн 3,6 процентээр ургаа. Жэлэй хоёрдохи хахадта үйлэдбэриин хэмжээнэй ургалта түрүүшын хахад жэлэйхиhээ хоёр шахуу дахин дээшэлүүлэгдээ.

Газай, химическэ ба нефтехимическэ промышленность, машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга бусад урдан түргэнөөр хүгжөөгдөө. 1984 онойхитой жэшэбэл, соёлой-ажаhуудалай ба ажахын хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ 5 процентээр ургэдхэгдөө.

Промышленностьда ажалай бүтээсэ 3,5 процентээр ургаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар үйлэдбэриин бүхы шахуу ургалта абтаhан байна. Бүхыдөө промышленностьда, олонхи министерствэнүүдтэ ажалай бүтээсын ургалта дундуур салин хүлhэнэй дээшэлэлгэhээ үлүү гараhан байха юм.

1985 ондо хэдэн промышленна министерствэнүүдэй 1036 үйлэдбэриин нэгэдэл, предприяти ажахы эрхилэлгын шэнэ эрхэ байдалда хүдэлhэн байна. Нёдондо энэ үеынхитэй жэшэбэл, тэдэнэй олонхидто договороор хараалагдаhан гурим hайжаруулагдаа. Нэгэдэлнүүд болон предприятинуудай 60 гаран процентнь продукцяар хангаха договорой уялгануудаа сум дүүргэбэ.

Газ, түмэрэй руда олзоборилон абаха, металл отолдог станогуудые, промышленна рободуудые, приборнуудые, автомат, хэрэгсэлнүүдые, тоолон тодорхойлодгын техникэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин технологическа түхеэрэлгэ, тракторнуудые, таряа хуряадаг комбайнуудые, экскаваторнуудые бүтээхэ, газетын саарhа үйлэдбэрилхэ түсэб дүүргэгдээ.

Нефть (газай конденсадые оруулангүй) олзоборилхо, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, каустическа содо, химическэ утаhа, химическэ түхеэрэлгэ, нефтеаппаратуранууд, кузнечно-прессэй машинануудые, зарим түхэлэй хүдөө ажахын техникэ, барилгын модо, хабсаргагдамал түмэр-бетон, шифер, нэхэмэл гадар хубсаhа, телевизорнуудые үйлэдбэрилэн гаргаха даабаринууд бэелүүлэгдэбэгүй.

Зарим министерствэнүүд болон албан зургаанудай үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд, предприятинууд үйлэдбэриингөө хүсые гүйсэд хэрэглэнэгүй, материальна нөөсэнүүдые алмаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, нөөсэнүүдые хэхэ, продукциин өөрынь үнэ сэнгые хямдаруулха даабаринуудаа, социалис уялгануудаа дүүргэбэгүй, муу шанартай продукци гаргаhан байгаа. Хоёрдо хэрэглэгдэдэг материальна нөөсэнүүдые ашаглалгада горитой ехэ дутагдалнууд ушарна.

Үнгэрhэн жэлдэ республикын колхоз, совхозуудта 1984 онойхиhоо ехэ тэжээл бэлэдхэгдээ. 18,5 миллион гектарай талмай дээрэ намарай ороохото ургамалнууд таригдаа, 62,9 миллион гектарта намарай паар хахалагдаа. 1985 ондо мал болон шубуудые, hү, үндэгэ болон нооhо худалдаха талаар хараалагдаhан түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдээ. 1985 ондо колхоз, совхозуудай бүхы ажал ябуулгын ашаг олзо 8 миллиард түхэригтэ хүрэhэн байха юм.

Промышленна продукци худалдаха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ талаар даабаринуудые РСФСР-эй Госавтопромой нэгэдэлнүүд болон предприятинууд үлүүлэн дүүргэв. Агропромышленна комплексдо, мүн тэрэ шэлэн үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг hалбаринуудта 29,7 миллиард түхэригэй hомололго хэгдээ. Тиихэдэ 25,2 миллиард түхэригынь хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ хэрэглэгдэhэн байгаа.

Гэхэтэй хамта зарим колхоз, совхозууд тарян ажалай ба мал ажалай зарим продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбүүдые дүүргээгүй, хүдөө ажахын продукциие гээлтэ хоролтодо оруулhан, техникэ хий hаатуулhан, нөөсэнүүдые ашаг үрэ багатайгаар хэрэглэhэн байгаа. Ажахын тоосооной үрэ нүлөөе дээшэлүүлжэ шадаагүй. Болбосоруулгын баазые хүгжөөлгэдэ зорюулагдаhан капитальна hомололго дүүрэн бэшэ хэмжээгээр ашаглагдаа.

Ашаа, тэрэ тоодо шулуун нүүрhэ, хара металл, түмэрэй ба марганцева руда, мүн бусад зарим ашаа зөөхэ түсэбые түмэр замай транспорт дүүргээ. Далайн ба гол мүрэнэй транспортоор ашаа зөөхэ даабаринууд дүүргэгдээ. Автомобильна транспортын хүдэлмэрилэгшэд пассажирнуудые зөөхэ түсэбые дүүргэhэн байгаа. Агаарай транспортаар жэлэй туршада 73,3 миллион хүн зөөгдөө.

Хэлхээ холбооной предприятинууд продукциин хэмжээнэй талаар түсэбые дүүргэжэ, 4,6 процент ургалта түйлаа.

Үйлэдбэриин ба социально-соёлой байгуулалтын ехэ программа бэелүүлэгдээ, гэжэ РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор саашань хэлэгдэнэ. Гүрэнэй промышленна зуугаад шэнэ предприяти ашаглалгада оруулагдаа. Бүхы зүйлэй hомололгоhоо 111 миллиард түхэригэй капитальна hомололго арадай ажахыда хэгдэhэн байгаа. Гүрэнэй болон ажахынууд хоорондын эмхи зургаануудай хэhэн подрядна хүдэлмэриин хэмжээн 4 процентээр ехэ болоо.

Гэхэтэй хамта капитальна hомололго үрихэ, барилгын нормоор хараалагдаhан болзорые үлүүлхэ ябадалнууд усадхагдаагүй, гол фонднууд болон үйлэдбэриин зарим предприятинуудые ашаглалгада оруулха түсэбүүд дүүргэгдээгүй.

1985 ондо арадай hуудал байдал улам hайжараа. Национальна олзо оршын дүрбэнэй гурбан хубинь хэрэглэмжэдэ зорюулагдаа. Тиихэдэ гэр байрын ба социально-соёлой байгуулалтада хэгдэhэн гаргашые хараада абахада, арадай hуудал байдалые hайжаруулгада национальна олзо оршын табанай дүрбэн хубинь зорюулагдаа. Хүн зоной бодото олзо оршо ехэ болоо.

Арадай ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түлбэриие саашадань hайжаруулха талаар хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ үргэлжэлүүлэгдээ.

Республикын хүн зондо хэрэглэмжын ниитын фонднуудhаа 85,2 миллиард түхэригэй түлбэри ба хүнгэлэлтэ хэгдэhэн байгаа. Энэнь 1984 онойхиhоо 3,6 миллиард түхэригөөр ехэ.

Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай эмхинүүдэй розничнэ эд бараанай эрьесын ниитэ хэмжээн 184,4 миллиард түхэриг болобо. Розничнэ эд бараанай эрьесын жэлэй түсэб дүүргэгдээгүй. Республикын зарим районуудта эдеэ хоолой ба промышленна зарим эд бараанай талаар хүн зоной улам ехэ боложо байгаа эрилтэнүүд хүсэдөөр хангагданагүй.

Архидалгатай ба алкоголизмтай тэмсэхэ талаар хэмжээнүүдые бэелүүлhэнэй ашаар 1985 оной хоёрдохи хахадта архиин зүйлнүүдые худалдалга горитойгоор хороо. Тиихэ зуура минеральна уhа, hэрюун умданууды, квас ба үрэ жэмэсэй шүүhэ үйлэдбэрилгэ, хүн зондо худалдалга нэгэ бага ехэ болоо.

Хүн зондо ажаhуудалай талаар үзүүлэгдэдэг хангамжын хэмжээн, 1984 онтой сасуулхада, 5,4 процентээр, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта 5,1 процентээр ехэ болоо. РСФСР-тэ бүхы дээрээ, мүн хүдөө нютагуудта энэ талаар түсэб дүүргэгдээ.

Дүн хамта 63 миллион дүрбэлжэн метр, тэрэ тоодо хүдөө нютагуудта 18 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай 1,2 миллион болбосон түхэлтэй шэнэ байранууд бүхы янзын hомололгоор баригдаhан байгаа. 5,6 миллион хүн гэр байрынгаа эрхэ байдалые hайжаруулаа. Гэр байра ашаглалгада оруулха талаар түсэбтэ табан жэлэй даабаринууд дүүргэгдээ.

Арадай гэгээрэл ба болбосорол саашадаа хүгжөөгдөө. Медицинскэ хангалга, ажалшадай амаралтые эмхидхэлгэ hайжаруулагдаа.

1986 оной январиин 1-нэй байдалаар республикын хүн зоной тоо 144 миллион хүн болобо.

* * *

Россин Федерациин ажалша коллективүүд партиингаа эб найрамдалта политикые нэгэн дуугаар дэмжэхэ зуураа, КПСС-эй XXVII съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха, 1986 оной түсэбые ба социалис уялгануудые дүүргэхэ хүдэлмэреэ эдэбхижүүлнэ.

(ТАСС).

ЭРШ ЭДХЭЛГЫН БА ДЭБЖЭЛТЫН ЗАМААР

[…]хэдэн союзна республи[…] Компартинуудай […] февралиин 1-дэ хү[…] түгэсхэбэ. Ажал[…]гаа дүнгүүдые эрилтэ[…]р, шүүмжэлхы ёhоор […] зуураа, делегадууд […]ческа болон социаль[…]тын бүхы шатануудта […]стнуудай политическэ […]мхидхэлэй хүдэлмэриие […]лан hайжаруулха то[…] программа хараалаа.

[…]ЕНТ. Хүндэ анхарал[…]ха хүнэй эдэбхи үүс[…] дээшэлүүлхэ гэжэ ха[…]hан түсэбүүдые ам[…]гаар дүүргэхын, эко[…] ашаг үрые дээшэлүүл[…] эрдэм-техникын хүг[…] дэбжэлтые хурдалха[…]пөө тэмсэлэй үндэhэ болохо ёhотой гэжэ […]танай Компартиин XXI […]эрэ онсолон тэмдэглэг[…]

[…]бан жэлдэ республикада социальна ехэ программа бэелүүлэгдэхэ. 37 миллионhоо бага бэшэ дүрбэлжэн метр гэр байра бариха, розничнэ эд бараанай эрьесые, ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хэмжээе горитойгоор ехэ болгохо гэжэ хараалагдаа. Коммунальна хангалга, арадай гэгээрэл, элүүрые хамгаалга саашадаа хүгжөөгдэхэ.

Нэгэшье үдэр унжагайржа байхын аргагүй гээд съезд дээрэ хэлэгдээ. Партиин программын эрилтэнүүдэй, ороной экономическа болон социальна хүгжэлтые хурдадхаха ехэ зорилгонуудай ёhоор, арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын үдэрнүүдhээ дүүрэн хүсөөрөө хүдэлхэ хэрэгтэй.

БАКУ. Азербайджанай Компартиин XXXI съездын хүдэлhэн hүүлшын үдэр 1986—1990 онуудта, мүн 2000 он болоторхи хугасаада СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проект тухай элидхэлые делегадууд зүбшэн хэлсэhэн байна. Азербайджанай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. Н. Сеидов элидхэл хээ. Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлдэ эрдэм ухаанай болон техникын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэhэнэй үндэhөөр промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 22—25 процентээр ехэ болгогдохо. Далайда, республикын түбэй ба баруун районуудта нефтьшэд шэнжэлэн ашаглаха зорилготойгоор үрэмдэлгые үргэдхэхэ байна. Электрын элшэ хүсэндэ, нефть болбосоруулгын, химическэ промышленностьда томо предприятинууд ашаглалгада оруулагдаха.

Эдэ бүхы зорилгонуудые шиидхэхын тулада партийна органуудай зүгhөө экономикые хүтэлбэрилгын хэмжээе дээшэлүүлхэ, арадай ажахые залан хүтэлбэрилгые наринжуулан hайжаруулhанай ашаар республикада бии болоhон арга боломжонуудые бүри хүсэдөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй гээд делегадууд онсолон тэмдэглээ.

ТАЛЛИН. Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлдэ эрдэм ухаанай болон техникын туйлалтануудые хэрэглэжэ, ажалай бүтээсые гурбанай хоёр хубяар дээшэлүүлхэ гээд хараалагдаба. Тэрэнэй хүдэлмэриин hүүлшын үдэр 1986—1990 онуудта, мүн 2000 он болотор хугасаада СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проект тухай элидхэл зүбшэн хэлсэгдэhэн байгаа. ЭССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Б. Э. Саул тэрэниие хээ.

Табан жэлэй туршада национальна олзо оршо, 1985 онтой сасуулхада, 17 шахуу процент ехэ болгогдохоор хараалагдана. Эдеэ хоолой программа бэелүүлхэ асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулагдаа.

Хараалhанаа бэелүүлхын тулада партийна организаци коммунист бүхэнэй дайшалхы шадабариие, даалгагдаhан хэрэгэй түлөө харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй гээд съездын делегадууд онсолон тэмдэглэhэн байна. Эрдэм ухаанай болон техникын туйлалтануудые бүри ашаг үрэтэйгөөр нэбтэрүүлхэ, шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй техникын талаар оруулhан дурадхалнуудые үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй.

* * *

Съезднүүд союзна республикануудай Компартинуудай хүтэлбэрилхы органуудые, КПСС-эй XXVII съездын делегадуудые hунгаа.

* * *

Союзна республикануудай Компартинуудай ЦК-нуудай пленумүүд боложо, эмхидхэлэй асуудалнууд хаража үзэгдэбэ. Компартинуудай Центральна Комитедүүдэй Нэгэдэхи секретарьнараар hунгагдаба гэбэл: Узбекистанай — И. Б. Усманходжаев, Азербайджанай — К. М. Багиров, Эстониин — К. Г. Вайно

(ТАСС).

АЖАБАЙДАЛАЙМНАЙ ШАНГА ЭРИЛТЭ

Манай парти болон бүхы совет арад КПСС-эй ээлжээтэ XXVII съездэ бэлэдхэлэй харюусалгатай хаhада ороод байна. Оромнай арбан хоёрдохи табан жэлээ эхилбэ. Үнгэрhэн табан жэлэй дүнгүүд [illegible] хаанагүй гаргагдажа, байгша табан жэлые эмхитэйгээр эхилхэ зорилгонууд хараалагдажа, социалис уялганууд баталагдан абтана.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленумэй баталан абаhан тогтоолой үндэhөөр ороной экономикые хурдан түргэноор хүгжөөхэ хараа шугам үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, алмалта ба арьбалалта түйлаха, эрдэм-техникын дэбжэлтые хурдадхаха, журам ба гурим hайжаруулха зорилго манай урда табигдана гээшэ. Эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула үзэл сурталай ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саашадань hайжаруулха, совет хүнүүдэй ажалай болон политическэ эдэбхиие дээшэлүүлхэ ёhотойбди. hая үнгэрhэн областной XXXIII партийна конференци дээрэ эдэ асуудалнууд тухай яhала дэлгэрэнгыгээр хэлсэгдээ hэн.

Архидалга ба алкоголизмтай тэмсэл партийна организацинуудай шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. «Архидалга ба алкоголизмые зайсуулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой баталагдан абтаhанай удаа үнгэрhэн үе саг соо республикымнай партийна, совет, ажахын органууд архидалгатай тэмсэхэ, ажалшадай сүлөө сагые hайнаар үнгэргэхэ хэрэг эмхидхэхэ талаар нилээд хүдэлмэри ябуулаа. Эдэ асуудалнууд КПСС-эй обкомой бюро дээрэ, областной партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Тиихэдэ тус асуудал партийна комитедүүдэй, пленумүүд, арадай депутадуудай Соведүүдэй сессинүүд дээрэ, профсоюзай, комсомолой, ажалша коллективүүдэй суглаанууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ, архидалгатай шангаар тэмсэхэ хэмжээнүүд хараалагдаhан байна.

Партийна комитедүүд архида дуратай хүтэлбэрилхы тушаалтадта, коммунистнуудта эрилтэеэ шангадхаа. Хуули сахидаг органууд архидалгаhаа hэргылхэ хүдэлмэри hайнаар ябуулна. Архи худалдалгые гуримшуулжа, 655 магазинда, эдеэ хоолой 20 предприятинуудта архи худалдалга хоригдоо. Промышленна предприятинуудта, соёлой болон хүүгэдэй эмхи зургаануудта дүтэхэнэ архи худалдалга хоригдонхой. Эдэ болон бусад хэмжээ ябуулгануудай ашаар үнгэрэгшэ жэлдэ архи худалдалгые 22 процентээр доошолуулжа шадаабди. Энэ хугасаа соо овощ ба үрэ жэмэс худалдалга 10 процентээр, кондитерскэ зүйлнүүдые худалдалга 10 процентээр дээшэлбэ. Гадна шүүhэн, унда хэрэадаг уhан, hүнэй зүйлнүүд, үргэн хэрэглэмжын эд бараан ехээр худалдагдадаг болобо.

Республикын наркологическа албан хүдэлмэриеэ эдэбхижүүлээ. Алкоголик болоhон хүнүүдэй тоо элирхэйлэгдэжэ, бүридхэлдэ абтаа, тэдэниие эргалха хэмжээнүүд хараалагдаа. Ажалшадай сүлөө сагые ашаг үрэтэйгөөр үнгэргэлгые эмхидхэхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдана. Соёлой ба гэгээрэлэй эмхи зургаануудай спортивна талмайнуудай, байшангуудай арга боломжонууд hайнаар хэрэглэгдэдэг болоо.

«Агууехэ Октябриин 70 жэлэй ойдо — соёлой ба спортын жэшээтэ эмхи зургаануудтай болоё!» гэhэн хүдэлөөн улам дэлгэржэ байна. Республикын бүхы районуудта хоёр жэлэй туршада соёлой эмхи зургаануудые бариха, hэльбэн шэнэлхэ, хүдэлмэриинь hайжаруулха түсэбүүд табигданхай. Республика соомнай соёлой-спортивна 60 комплекс бии болгогдоод байна. Тиихэдэ Кабанскын районой Сэлэнгын, Хойто-Байгалай районой Тоннельнэ, Зэдын районо Петропавловска комплекснууд үзэл сурталай ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ёhотойл түбүүд болонхой.

Архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэлдэ ажалша коллективүүд, коммунистнууд, партиин ба ажалай ветеранууд, комсомолшууд ба олониитэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын нарин сэмбын, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадуудай, «БАМтоннельстрой» гэжэ барилгын управлениин, «Электромашина», «Теплоприбор» заводуудай коллективүүдэй үүсхэлээр «Ажалай журам — коллектив лаб хангаха» гэhэн олон түмэнэй хабаадалгатай хүдэлөөн эхилээд байна. Мүнөө энэ уряа доро олон мянган бригада, фермэ, участогууд ба цехүүд хүдэлнэ. «БАМтоннельстрой» барилгын управлениин 18-дахи тоннельнэ отрядай бригадир, КПСС-эй XXVII съездын делегат Николай Петрович Дровалиин хүтэлбэрилдэг коллектив энэ тоодо оролсоно.

Бригадирай, партгрупоргын, бригадын соведэй зүгhөө хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эршэтэйгээр ябуулhанай ашаар тус бригадада ажалай журам эбдэхэ ябадал үндэhөөрөө үгы хэгдэжэ, архидалгагүй байдал хангалга коллективэй гэшүүн бүхэнэй юрын эрилтэ болобо.

Н. П. Дровалиин ударидадаг бригадын коллектив 1985 ондо тоннель малтаха үедөө хоёр дахин рекорд түйлаhан байна.

Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай hү hаалиин фермэдэ архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэжэ, ажалай журам эбдэхэ ушарнууд усадхагдаа. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргахадаа, hаалишан ба малшан бүхэнэй олониитын хүдэлмэридэ хабаадалга хараада абтадаг. Булагай hү hаалиин фермын арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэhэниинь гайхалгүй,

Республикын ажалша коллективүүдтэ профсоюзай 3 мянган шахуу бүлэгүүд «Профсоюзай бүлэгтэ — ажалай ба ниитын гурим нэгэшье хүн эбдэхэгүй» гэhэн уряа доро ажаллажа байна. Тус хүдэлөөн Улаан-Үдын трикотаж гадар хубсаhанай фабрикада, асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдэй заводто, Буряадай мебель-модо болбосоруулгын комбинадта үргэнөөр дэмжэгдэжэ, архидалгатай тэмсэхэ хэрэгтэнь нүлөөлнэ. Октябрьска, Кабанскын, Загарайн болон бусад хэдэн районуудта «Архидалгагүй байдал—ажабайдалай заншалта гурим» гэhэн лектори эмхидхэгдэнэ, асуудалнууд ба харюунуудай үдэшэнүүд үнгэргэгдэнэ, архидалгада эсэргүү тематикаар лекцинүүд уншагдана.

«Архидалга ба алкоголизмые зайсуулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые дүүргэхэ талаар хэгдэhэн хүдэлмэри өөрынгөө дүнгүүдые үгэжэ эхилээ. Архидалгаhаа уламжалан гэмтэ ябадал гаргаха ушар 13 процентээр хороо, харгын-транспортна усалнууд мүн лэ үсөөрөө, ажалдаа гарангүй зайгуултаха, хожомдохо ябадал хороо, үйлсэнүүд болон олониитын газарта гуримтай болоо.

Гэхэтэй хамта архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэл зарим партийна, комсомолой, профсоюзай организацинуудта, совет, ажахын ба захиргаанай органуудта, элүүрые хамгаалгын, соёлой ба спортын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр бүриин эрилтэ болоогүй байhаниинь харамтай.

Олонхи ушарта энэ тэмсэл хубхай хооhон үгөөр, ямаршье адресгүйгөөр ябуулагдана. Республика соо зарим тэды хэмжээнүүдэй хэды абтажа байбашье, ажалай журам ба ниитын гурим эбдэхэ ушарнууд үшөөл олон зандаа. Гол шалтагааниинь — архидалгаhаа болоно гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын прибор бүтээлгын нэгэдэлдэ, хирпиисын, киномеханическа, шэлэй заводуудта, мяха-консервын комбинадта болон бусад коллективүүдтэ архи уугаад ябагшад үнгэрэгшэ жэлдэ үсөөн бэшэ байгаа.

hогтуу жолоошод гээшэ оршон тойрон ябажа байhан хүн зондо тон ехэ аюул ушаруулжа болохо байна. Жолоошодой hогтуу ябаhанhаа уламжалан, автотранспортна усалнууд республикымнай зарим районуудта олошоронхой. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн жэлэй дүн абажа харахада, Захааминай райондо 42, Сэлэнгэдэ — 28,6, Тарбагатайн райондо 19,3 процентээр дээшэлhэн байба бшуу.

Зарим ажалша коллективүүдтэ архидалгада эсэргүү тэмсэлынь hүүлэй үедэ нэгэ бага hуладаад байна. Улаан-Үдын шэлэй заводой зарим цех, участогуудай хүтэлбэрилэгшэд, гадна хамтын байрануудай хүдэлмэрилэгшэд, ниитын эмхи зургаанууд, юундэшьеб, энэ шухала хэрэгhээ хажуу тээ байhан зандаа. Улаан-Үдын Железнодорожно районой хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой, «Бурятферммаш» нэгэдэлэй коллективүүдтэ, 1-дэхи ПАП-та, 3-дахи ГАП-та, 834-дэхи СМП-дэ болон локомотивна деподо архи ууhан баримтануудта хайша хэрэгээр хандаха ябадал үзэгдэнэ, харин партийна, совет органууд, ниитын эмхинүүд архи уулгатай тэмсэхэ хэмжээ ябуулганнуудые хинаха хүдэлмэриеэ зарим тэды hуладуулаад байна. Иимэ баримтанууд Баргажанай, Зэдын, Хурамхаанай болон бусад районуудта дайралдана. Сэлэнгын райондо, Гусиноозерскын ГРЭС-тэ 163-дахи ПМК-да архидалгада эсэргүү хүдэлмэри хүсэд hайнаар ябуулагданагүй. Коллектив соогүү, али хамтын байрада үнгэргэгдэдэг хэмжээ ябуулганнуудта гол түлэб архи уудаггүй, энэ талаар элүүр энхэ хүнүүд хабаадаад, харин «хатуу харые» намнадаг, ууха дуратай зониинь хажуу талада үлэшэhэн байха юм. Эдэ организацинуудай хамтын байрануудта улаан булангынь муугаар хүдэлнэ. Хөөрэлдөөн, лекци, ямар нэгэн темээр эмхидхэгдэhэн үдэшэнүүд хааяахан лэ үнгэргэгдэнэ.

Архидалга болон алкоголизмтай тэмсэлэй үшөө нэгэ шухала талань юуб гэхэдэ, ажалшадай сүлөө сагые эмхидхэлгэ болоно. «Клубна эмхи зургаанууд болон спортын түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэлгые hайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол Баунтын, Хэжэнгын, Прибайкалиин, Хяагтын, Хурамхаанай болон Захааминай районуудта хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Олонхи клуб болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэри хүн зоной, илангаяа залуушуулай мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ таараганагүй бшуу.

«Агууехэ Октябриин 70 жэлэй ой хүрэтэр—hуурин бүхэндэ жэшээтэ hайн соёлой байшан» гэhэн хүдэлөөн республика соомнай үргэнөөр дэмжэгдэhэн аад, эмхидхэлэй сэхэ шууд хүдэлмэреэр саг үргэлжэ батадхагданагүй. Баунтын районой Россошино hууринай соёлой байшан хэдэн жэлдэ хүдэлнэгүй. Тиихэдэ Хяагтын районой Сагаан-Шулуутай hууринай клубай барилга унжагайрна. Прибайкалиин районой Эрхэлик, Черёмушки нютагуудай, Шэнэ-Бэрээнэй ба Асагадай (Загарайн район) клубууд үнинэй хүдэлнэгүй. Кабанскын районой Ойморой клуб шэнэлэн hэльбэгдэхээр болоо. Клубуудта хүдэлхэ кадрнууд тухай асуудал урданайхидаал адли хурсаар табигдана. Соёлой министерство, ажахын хүтэлбэрилэгшэд залуу мэргэжэлтэдтэ таарамжатай hуудал байдал хангажа хүдэлгэхэ асуудалда ёhотой анхаралаа хандуулнагүй. Соёлой-спортивна комплекснуудые бии болгохо хүдэлмэри зарим районуудта (Хэжэнгэ, Баунт, Захаамин, Баргажан, Хяагта) муугаар ябуулагдана. Иимэ комплекснууд Улаан-Үдын микрорайонуудта баригданагүй. Үнгэрhэн табан жэлэй турша соо Яруунын, Хэжэнгын, Хяагтын, Түнхэнэй, Баунтын районуудта спортивна нэгэшье барилга бодоогүй. Гэхэ зуура Улаан-Үдын промышленна томо томо предприятинуудта—прибор бүтээлгын нэгэдэлдэ, Главбурятстройдо, «Электромашина» заводто, «Бурятферммаш» нэгэдэлдэ физкультурно-элүүржүүлгын хүдэлмэри ябуулха арга боломжо, эрхэ нүхэсэл тон ахир байха юм.

hая эмхидхэгдэhэн архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэхэ hайн дуранай бүлгэмэй гэшүүд совет ёhо гуримаар ажаhуулгын hайн hайхан заншалнуудые олондо ойлгуулха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаха ёhотой. Тус бүлгэмэй эхин эмхинүүдые байгуулга юундэшьеб удаан ябуулагдана. Энэ талаар Түнхэнэй, Тарбагатайн, Баргажанай районуудые, ЛВРЗ, мяха-консервын, гэр барилгын комбинадуудые дурдалтай. Зарим газарнуудта эхин эмхиин орохо байраар, мебель болон шухала хэрэгсэлнүүдээр хангаха талаар асуудал удаан шиидхэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ Улаан-Үдэдэ, Сэлэнгын, Бэшүүрэй болон бусад районуудта үзэгдэнэ.

Архидалга болон алкоголизмтай тэмсэхэ талаар асуудалнууд газетэнүүдэй хуудаhанууд дээрэ, радио-теле-дамжуулгануудта гүйсэд дүүрэнөөр харуулагданагүй.

Наркологическашье албанай хүдэлмэридэ дутуу дунданууд олон. Худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай олонхи хүдэлмэрилэгшэд архидалгатай тэмсэлдэ өөрынгөө дүүргэхэ үүргэ болон харюусалгые эсэстэнь хүрэтэр hайнаар ойлгоогүй байна.

Хэгдэhэн хэрэгүүдэй дүн шалгажа үзөөд байхада, архидалга болон алкоголизмтай тэмсэхэ талаар КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлхын тула республика соогоо түсэбэй ёhoop хараалагдаhан хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа, хаанашье хадаа архидалгагүй, элүүр энхэ ажабайдал тогтооха шухала.

«Архидалгатай болон алкоголизмтай тэмсэл бүхы партиин, бүгэдэ арадай, бүхы гүрэнэй зорилго»,— гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев тэмдэглээ hэн. КПСС-эй горкомууд болон райкомууд, парткомууд, партийна эхин организацинууд архидалга болон алкоголизмтай тэмсэлые коллектив бүхэн соо дэлгэрүүлхын, бии байгаа дутуу дундануудые элирүүлхын тула абтажа байгаа хэмжээнүүдээ наринаар хаража, шэнжэлжэ үзэхэ зэргэтэй. Район бүхэндэ, предприяти болон ажахынуудта партийна комитедэй хүтэлбэри доро архидалга болон алкоголизмтай тэмсэлые саашадань шангадхаха талаар хэмжээнүүдэй мүнөө жэлэй түсэб табигдаха ёhотой.

Партиин горкомууд болон райкомууд, партийна эхин организацинууд ажалша коллективүүд соо архидалгагүй байдалай түлөө тэмсэхэ бүлгэмэй эхин эмхинүүдые бии болгохо, тэрэнэй хүдэлмэриин шэглэл hайжаруулха талаар болото дээрэнь туhалха зэргэтэй. Республиканска болон районно бүлгэмүүдэй правленинүүд хүдэлмэриеэ эршэтэйгээр эхилэг лэ.

Ажалшадай сүлөө сагые зохидоор эмхидхэхэ хэрэгтэ партийна организацинууд түсгаар анхаржа, hайжаруулха шухала. Агитаторнууд, политинформаторнууд, «Знание» бүлгэмэй лекторнууд энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадуулагдаха байна. «Хүн зоной ажаhуудаг газар бүхэндэ — соёлой болон спортын эхин эмхи» гэhэн үүсхэл гаргаhан Загарайн районой соёлшодой үүсхэлые партийна болон совет органууд эдэбхитэйгээр хэрэглэхэ тон шухала. Элүүр энхэ ажаhуудал тухай ойлгуулламжын хүдэлмэри газетэнүүд болон телевидени, радио hайнаар ябуулха ёhотой. Энэ талаар бии боложо байгаа hайн заншалнууд болон жэшээнүүдые батадхаха, үргэлжэлүүлэ, бэхижүүлхэ ба нэбтэрүүлхэ шухала. Эдэ бүхы хэмжээнүүдые манай обществодо бэелүүлгэ хүн бүхэнэй, эсэсэй эсэстэ обществын, олоной тала хараhан хэрэг мүн гэжэ хүн бүхэн ойлгохо ёhстой.

К. ШОМОЕВ,
КПСС-эй обкомой секретарь.

ХЯМДА ПРОДУКЦИ—ЭЛБЭГ ЕХЭЭР

hүүлэй үедэ арадай үргэн хэрэглэлэй hайн шанартай эд бараа ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Тэдэ зарим предприятинууд гол продукци бүтээн гаргалгада гол анхаралаа табяад, харин эд бараа үйлэдбэрилгэдэ харюусалгагүйгөөр хандадаг байна бшуу. Иимэ продукци үйлэдбэрилэн гаргаха хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шадабал, гол шухала хэдэн асуудалнууд шиидхэгдэхэ зэргэтэй юм. Энээниие бодото жэшээ дээрэ хаража үзэмөөр.

Селенгинскын целлюлозо-картонной комбинадай арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргадаг цех гурбан жэлэй саана байгуулагдаа hэн. Тус цехэй коллектив түрүүшын hарануудhаа эхилжэ, түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, бүри ехэ продукци гаргажа эхилээ бэлэй.

— Шэнэ үйлэдбэри эмхидхэхэдээ, бидэнэр хэдэн шухала асуудалнуудые нэгэ мүhэн шиидхэдэг болообди. Жэшээлхэдэ, картоной үлэгдэлнүүд дахин хэрэглэмжэдэ оруулагдана, гол үйлэдбэридэ саг зуура хүдэлхэеэ болиhон эхэнэрнүүд эндэмнай ажаллана, республикымнай худалдаа наймаанай эмхинүүдтэ шэнэ эд бараан нэмэгдэнэ, —гэжэ энэ цехэй начальник П. А. Киселев хөөрэнэ.

Петр Афанасьевичай хэлэhэн үгые хэдэн тоо, баримтануудаар батадхая. 1984 ондо цехэй хүдэлмэришэд 21 тонно картоной үлэгдэлнүүдые болбосоруулhан байгаа haa, үнгэрэгшэ жэлдэ 50 тоннодо хүргэhэн байха юм. Харин байгша ондо 2 дахинаар дээшэлүүлэгдэхээр хараалагданхай. Тиигэжэ 1985 оной туршада 50 тонно картоноор 106.400 түхэеригэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые багсалха саарhан сүүмхэ үйлэдбэрилэн гаргаа. Цехэй хүдэлмэришэд абаhан социалис уялгынгаа ёhoop продукциин өөрынь үнэ сэнгые нилээд ехээр хямдаруулжа шадаа. 1984 ондо 1 мянган сүүмхын өөрынь үнэ сэн 283 түхэриг байгаа haa, үнгэрэгшэ жэлдэ 163 түхэриг хүрэтэр хямдаруулагдаа юм. Шэнэ түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлhэнэй ашаар хүндэ хүдэлмэриhөө хэдэн хүн сүлөөлэгдөө. Байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада үшөө 9 түхеэрэлгэ тодхогдохоор хараалагдана. Янь[…] ниинь тодхо[…] да тушаагда[…] жэлтэдэй […] hоной ёhoop […] 15 процент[…] гү, али продук[…] гаргалга 15[…] ригээр дээшэ[…] но бшуу. […] туршада […] хүдэлмэри […] юм. Продукци[…] жаруулхаар […] түргэдхэгдэ[…]

— Түрүүшын […] зуурын байш[…] hэмди. Тиин[…] хэрэглэмжын […] шангые hэлэ[…] лоо бэлэйбди[…] бэлжэн мэт[…] ээлнэ,— гэжэ[…] хэлэнэ.

hэльбэн […] гаар цехэй […] ци үйлэдбэр[…] лээ. Үнгэрэг[…] рие тэдэнэр[…] дүүргээ hэн[…] таяа арьбади[…] мэришэд эх[…] бүтээсэтэйгээр […] шиидэнхэй. М[…] ёр hарын […] XXVII съезд[…] дүүргэхын […] рысөө дэлгэ[…] Коммунис[…] А. А. Букин, Г. Л. Филип[…] цова, Н. А. […] дэлмэришэд […] дэлгэрhэн с[…] дэ эрхимлэ[…]

ЗУРАГ Д[…]ва.

КОМСОМОЛШУУД hУРАНА

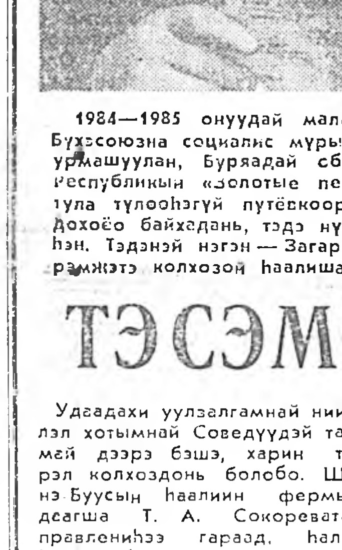
Комсомолой эхин организацинуудай секретарьнарай кустовой семинар Хори hууринда hаяхан үнгэргэгдэбэ. ВЛКСМ-эй обкомой үүсхэлээр эмхидхэгдэhэн тус hуралсалда Хэжэнгын, Яруунын болон Хориин районуудай 30 гаран секретарьнар хабаадалсаа. «Комсомолой эхин организацинуудай байгуулалта болон хүдэлмэриин онол арганууд» тухай лекцинүүд, хөөрэлдөөнүүд, комсомолой хүдэлмэридэ хэрэгтэй хэмжээнүүд, наадануud, конкурснууд ба турнирнууд энэ hуралсалай программада ороhон байна.

— Манай семинарай гол зорилго хадаа hуралсал болоно, — гэжэ ВЛКСМ-эй обкомой дэргэдэхи комсомолой эдэбхитэдэй республиканска hургуулиин директор Р. Жабаева намда хөөрэнэ.— Үнгэрэгшэ жэлэй октябрь, ноябрь hарануудта комсомолой эхин организацинуудай тоосоото-hунгалтын суглаанууд боложо, олонхи секретарьнарынь шэнээр hунгагдаhан байна. Хүдэлмэришэд ба hаалишад, библиотекарьнууд ба барилгын участогай мастернууд, бусад мэргэжэлтэдэй олонхинь комсомолой хүдэлмэриин бэрхэшээлнүүдтэй түрүүшын үедэ ушарна. Тиимэhээ теоретическэ болон практическа талаарнь тэдэндэ туhа хүргэлгэ манай семинарай гол зорилго болоhон байна.

Семинарта хабаадагшадай программа hонирхолтойгоор эмхидхэгдээ гэжэ тэмдэглэмээр. Шатарай турнир боложо, Хориин ПУЖХ-гай ахамад инженер Н. Цыденмункуев, Хэжэнгын «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй экономист Ю. Ширапдоржиев, Нарhатаhаа барилгын участогай мастер Б. Борбоев гэгшэд илажа гараа. Волейболоор болон столой теннисээр мүрысөөнүүд мүн лэ эмхидхэгдээ. Олоной hонирхол татаhан танилсалгын үдэшэдэ эбтэй эетэй Хэжэнгын районой команда түрүү hуури эзэлээ.

Семинарай эдэ үдэрнүүд комсомолой эхин организацинуудай секретарьнарта удаанаар хадуугдаха байха гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр комсомолой хүдэлмэриин мүноонэй үеын онол аргануудые халан абахаhаа гадна шэнэ hайхан хани нүхэдтэй болоhон байна бшуу.

Б. БОРБОЕВ.
БГПИ-гэй студент.

КОММУНИСТ ТУХАЙ хөөрөөн

1984—1985 онуудай малай үбэлжэлгын үедэ дэлгэрhэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа гараhан малшадые урмашуулан, Буряадай облпрофсовет Болгариин Арадай Республикын «Золотые пески» курортдо амаржа ерэхынь тула түлөөhэгүй путёвкоор шагнаhан байна. Болгари мордохоёо байхадань, тэдэ нүхэдтэй уулзажа, hайн танилсагдаа hэн. Тэдэнэй нэгэн — Загарайн районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой hаалишан Дулма Шойдоковна Дылыкова.

ТЭСЭМГЭЙ ХҮН

Удаадахи уулзалгамнай ниислэл хотымнай Соведүүдэй талмай дээрэ бэшэ, харин түрэл колхоздонь болобо. Шэнэ-Буусын hаалиин фермые даагша Т. А. Сокореватай правлениhээ гараад, hалхи hүрин баруулжаа шуумайнхайбди. Ута намар боложо, орой болотор дулаан байгаа hэн.

— hаалишаднай мүнөө үень хуу гэр гэртээ байха зэргэтэй. Дылыковагайнгаа гэртэнь лэ хүрөөд гараха байгаабди даа. Тиэд түрүүн фермыемнай хараха хүсэлтэй байна гүт даа? Яаха hэм. Болохо. Зүгөөр малнай шэнэ байрадаа ороодүй, зүдэрүү байдалтай байха, — гээд тэрэ саашань хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

Холоhоо харахада, болохотойл гэжэ hанахаар сагаан шулуун байра үзэгдөө бэлэй. Харин дүтэлжэ ерэхэдэ, удаань досоонь орожо харахада, фермые даагшын уридшалан хэлээшэ үнэн болошобо. Дал соонь абаха таhаггүй муухай, нойтон, хүйтэншье. Иимэ эрхэ байдалда дүн сагаан hүн hаагдана гэжэ hанахада, ухаан бодолдо таарашагүй. Газаагуурнь хүхэ дэлэнгээрээ, ууса ташаагаараа шабааhа шабарта зуурашаhан үнеэд эндэ тэндэ бэгзылдэнэ.

— Шэнэ байрадаа орохо зон аад лэ, мүнөө болотор нобшоржол байналди даа. Колхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдые гэмнэхэ аргамнай үгы юм. Хээл боложо байхадань, барилгынь энэ тэрэ материал дууhашана. Харыт даа, тэрэ оройнь соорхой байхые... Прорабнай шифер бэдэрхээ ябанхайл даа, — гэхэ зуураа нүхэр Сокорева, —нүгөө байрыемнай харагты. Тэндэ Дулма Шойдоковнамнай хүдэлдэг, — гэбэ.

Набтагархан модон байрада оробобди. Хоёр эхэнэр тэндэ сүлөөгүй ажаллажа байба.

— Үү, таанаднай эндээ ха юмта. Хүдэлмэриингөө гуримай ёhoop гэртээ байгаа гээбы гэжэ hанаалби.

— Шэбхэ шабааhамнай аргагүй болошоод, гэртээшье ошонгүй арилгажа байнабди даа, — гэжэ нэгэниинь дуугараба.

— Сэхыень хэлэхэ болоо haa, эдэ хоёр hаалишаднай эгээл муу эрхэ байдалда хүдэлнэ. Тиигэбэшье фермэ соогоо эгээл hайн үрэ дүн түйлана. Энэмнай ямар hонин юм гэжэ hанана ёhотойт. Үнэхөөроошье, hонин юм. Фермынhээ коллективые шэнэлээ hэмди. Гол түлэб комсомол-залуушуулай фермэ болонхой гээшэ. Тэдэ залуушуулаймнай дунда налшышаhан, ямаршье оньhон түхеэрэлгэгүй байра соо гараар үнеэ hааха хүн юрэдөөшье байгаагүй hэн. Бултадаа арсаа. Тиихэдэнь аха заха хоёр hаалишаднай залуушуулдаа харгы нээжэ, эгээл хүшэр хүндэ эрхэ байдалдань хүдэлхэ зүбшөөлөө үгөө юм даа. Иигэжэл Цырен-Дулма Бадараевна Дулма Шойдоковна хоёрнай эгээл дүй дүршэл ехэтэй, үнинэй hаалишаднай хажуудатнай байна гээшэ, — гэжэ Сокорева хөөрэбэ.

Томо гэгшын резинэ сабхи үмдэhэн, дулаанаар аад, хүнгэншэгөөр хубсаhан Дулма Шойдоковнае хэды минутаар дулаан газарта урижа хөөрэлдэбэбди, Болгариин Арадай Республикада хэр амаржа ерэhээрнь hонирхобобди. Нүхэрнай тиимэшье хөөрүү бэшэ байба. Харюу бүхэниинь асуудалтай. «Дулма Шойдоковнае тиимэшье бэлэхэнээр хөөрүүлжэ шадахагүйт даа. Тэрэмнай зугаа дэлгэжэ hуунхаар, ажал хэжэ ябаhан дээрэ гэхэ хүн байха», — гэжэ фермые даагшын хэлээшэ hанагдаадхиба. Хүтэлбэрилэгшэнь хүдэлмэрилэгшэдэйнгээ абари зангые шудаланхай янзатай. Нүхэр Дылыкова хэды аалихан, дуугайшье haa, хүнэй асуудалда дүүрэн харюу үгэхэл байба. Тэрэ 1947 ондо Яруунада түрэhэн юм. Эхэ, эсэгэнь хонишод байгаа. Дунда hургуули дүүргээд, хүдөө ажахын техникумдэ ороод hуража байтараа бусаа. Гэртэхинтээ хони харууhалаа. Удаань hаалишан болоо. Тиигэжэ байтараа Загарайн хүбүүндэ хадамда гараад, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо hаалишанаар хүдэлжэ эхилээ. Дулма Шойдоковна 5 үхибүү түрэжэ ехэ болгоо. Эгээл ехэ Цырен-Ханда басаганиинь хүдөө ажахын институдай зооинженернэ факультедтэ. Цыдып хүбүүниинь хүдөө ажахын техникумэй агрономическа отделенидэ hурана. Харин нүгөө гурбаниинь — hурагшад... Үхибүүдэйнь эсэгэ Цыденжап Балданович Цынгуев хүдөө ажахын институт дүүргэжэ, агроном мэргэжэлтэй болоhоншье haa, мүнөө механизатораар хүдэлнэ.

Шэнэ-Буусын фермын hаалишан Дулма Шойдоковнатай урда урдаhаа харалсажа hуугаад хөөрэлдэхэдөө, үлүү юумэ hуража мэдэжэ абахагүйгөө ойлгоо hэм. Тиимэ хадань малайнь байра соогуур эндэ тэндэ дахасалдажа ябажа, фермые даагшын эдэбхиин hайгаар хүсэhэндөө хүрэгдөө бэлэй.

—25 үнеэ hааnaб. Үнеэн бүриhөө тугал заабол абтаа юм ааб даа. Хамта 9 hаалишан хүдэлнэбди. Мүнөө үедэ фермэ дээрээ ехэ гурим журамтай, hайн болонхой байна гээшэбди. Нэгэ үедэ юун болохонь гээшэб гэхээр доройтоод байгаа hэмди. Хүдэлмэриин үедэ архи уудаг, hүүлээрнь ажалдаа гарадаггүй хүнүүдшье бии бэлэй. Заримдаа хэдэн бүлэг үнеэд hааганшьегүй үлэшэхэ. Тиимэ бай-далда үйл[…] даабари түх[…] аргагүй бай[…] мымнай бай[…] билгэжэ hай[…] колхозоймна[…] гэжэлтэд […] гаа гээшэ. […] мые даагша[…] мэргэжэлтэй […] Алексеевна […] даа гүб даа.

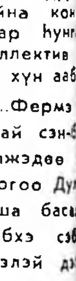
Нилээд […] жа орое […] Дулма Ш[…] Сокорева […] хараад аба[…] нууд hэлгэ[…] хинша, […] hалажа ам[…] гэхэдэнь, […] тодожо аба[…]

— Олон[…] үнеэдынь h[…] даа, — гэбэ[…] досоомни […] ямар болог[…] мэдээ баhа […] шааб гэжэ […] хан ерэхэш[…] хүдэлhэн хү[…] рөө ябахада[…] на. Мүнөө […] бүлэ хүдэл[…] дамтай, hа[…] дэ hү туш[…] бари колхо[…] Мүн үйлэдб[…] бэелүүлэгдэ[…] тээ орожо, […] жаруулжа, […] нэрые hэр[…] даа, — гэж[…] найдуулба.

Найдаха […] шээлхэдэ, […] Д. Ш. Дылы[…] рилхэ жэ[…] аяар сент[…] гэhэн байн[…] ковна мүн[…] 113—116 […] үнеэдынь […] соо туга[…] үдэртэ hаа[…] литртэ хүр[…] лайнь байр[…] нүхэн со[…] Фермын ү[…] рэхэ. hаали[…] дөө абажа[…] Үдэр бүри[…] нэ, арилга[…] дахин үнеэ[…] Дылыкова […] лэ үшөө […] даа. «Эгэ[…] олон жэлд[…] хын хажуу[…] гэй, эрэл[…] hаалишадна[…] шэ», — гэж[…] дэмы тэмд[…]

Бодото […] тагаануудые[…] ниие заhа[…] са сэдьхэл[…] хара хүсөөр[…] шадай нэгэ[…] Дылыкова […] бюрогой с[…] занаевhаа […] дые дуула[…] дэ, партб[…] иигэжэ хэ[…] нист Дылы[…] лээ партб[…] нээр hунг[…] мнай комм[…] нэгэн дуу[…] тийна кон[…] даар hунг[…] коллектив […] тэй хүн ааб[…]

...Фермэ[…] мнай сэн[…] гэлжэдөө […] соогоо Ду[…] таша бас[…] шэбхэ сэб[…] Үбэлэй д[…] жуудань д[…] дэнэр ха[…] сабиргайга[…] харагдажа […] байрадаа […] хүнгэн бо[…] дээшэлхэ, […] жалта түйлэ[…] этигэнхэй […]

ЗУРАГ Д[…]лыкова.

С. Б[…]
Загарайн […]

Совет орон дотор

ОРООhО ТАРЯАНДА ЭЗЭН ЁhООР ХАНДАХА

КИЕВ. Хмельницкэ областиин агропромышленна комплексын мэргэжэлтэд ороohо таряанай зүйлнүүдые багаар хэрэглэжэ холимол тэжээл бэлэдхэжэ hураа юм. Тэдэнэй зохёоhон рецептээр эдеэ хоолой промышленностьда гарадаг үлөөдэлөөр холимол тэжээл үйлэдбэрилэгдэдэг болоо. Малай рациондо иимэ тэжээл оруулхадань, ашаг шэмэнь горитойгоор дээшэлнэ.

Наркевическэ колхозууд хоорондын заводто иимэ тэжээл үйлэдбэрилнэ. Городокско кооперативна предприятидашье ашаг шэмэ ехэтэй холисо үйлэдбэрилжэ захалаа. Мүнөө жэлдэ фермэнүүдтэ арбан мянган тонно амидоконцентратна гранул эльгээгдэжэ, зургаан мянганhаа дээшэ тонно ороohо алмаха арга олгогдохо байна.

Малда эдюулэгдэдэг ороohо таряанай зүйлнүүдые хорооохо комплексно программа область дотор иигэжэ бэелүүлэгдэнэ. Энэ хэрэгтэ иимээр хандахадань жэл бүри 50 мянган тонно ороohо алмаха арга бии болоно.

ҮНИНЭЙ hУУРИН ТОСХОНДО

ТАШКЕНТ. Андижанска областиин Пахтаабадска районой «Коммуна» колхозой түб бууса болохо Маданият гэжэ hуурин тосхондо шэнэдхэн hэльбэхэ хүдэлмэри түгэсхэгдэбэ. Ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хоёр дабхар байшангые барилгашад шэмэглэжэ дүүргэв. Түшаан абалгын комплексно пункт, оёдолой ба гуталай цехүүд, часы, ажаhуудалай орёо нарин техникэ заhабарилха мастерскойнууд, парикмахерска, фотосалон тэндэ түбхинөө.

hүүлэй жэлнүүдтэ hуурин тосхоной хүн зон нилээд олошороо. Ажахын полинууд болон фермэнүүд дээрэ залуушуул олоороо хүдэлдэг. Тэдэнэртэ зорюулагдан, стадионтой, үбэлэй спортзал болон бассейнтэй спортивна комплекс нээгдэнхэй. Колхоздо соёлой ордон бодхоогдоо. Хоёр санатори-профилактери бии.

Социальна асуудалнуудые шиидхэлгэдэ колхозой правлени ехэ анхаралаа хандуулдаг. Ажалшад худалдаа наймаанай болон медицинын талаар hайнаар хангагдадаг. Тиимэ дээрэhээ тэдэнэр гансал үрэ түгэсөөр ажаллаха бэшэ, харин hайнаар амарха арга боломжотой.

Маданият гэжэ тосхон СССР-эй ВДНХ-гай дипломуудта нэгэнтэ бэшэ хүртэhэн. Социальна асуудалнуудые шиидхэхэ дүй дүршэлыень халан абахын тулада эндэ ондоо тээhээ хүнүүд ходо ерэдэг.

ЗОХЁОХЫ БЭДЭРЭЛГЫН АШАГ ҮРЭ

ВИЛЬНЮС. Эндэхи пластмассэ зүйлнүүдэй заводто пресс даралгын цех-автомат хүдэлгэгдэжэ эхилээ. Тус предприяти промышленна манипуляторнууд болон рободуудаар хангагданхай. Хүнгүйгөөр бэелүүлэгдэхэ технологидо оролгын түрүүшын шата түгэсхэгдөө.

Эндэхид өөhэдынгөө хүсөөр гол, мүн тэрэшэлэн хамhабариин үйлэдбэринүүдые шэнэдхэн заhаа юм. В. Бернатонисой болон П. Вижайнишкисой зохёохы ажалтанай бригаданууд станогууд болон прессүүдые холбожо, нэгэ газарhаа залан хүдэлгэгдэдэг поточно лини болгоод, электронно хиналтын приборнуудые тодхоhон байгаа. Энээнэйнь эсэстэ 600-гаад хүдэлмэришэд хүшэр хүндэ ба нэгэ жэгдэ ажалhаа сүлөөлэгдөө. Гэхэтэй хамта арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлдэ заводой үйлэдбэриин хэмжээн гурбанай нэгэ хубяар нэмэгдэhэн байна.

Вильнюсэй заводойхидой жэшээгээр республикын бусадшье предприятинууд хүнгүйгөөр бэелүүлэгдэхэ технологидо орожо байнхай. Литвагай ССР-эй Госпланhаа мэдээсэhэнэй ёhoop, мүнөө үедэ үргэлжэдөө автомадаар хангагдаhан 400 гаран цех ба участок хүдэлнэ. Тиигэжэ хамhабариин ба элдэб ондоо ажалтай 13 мянган хүдэлмэришэд шадабаряа дээшэлүүлhэнэй hүүлээ операторнууд, заhабарилагшад болонхой. Үнгэрhэн түсэбтэ табан жэлдэ республикын промышленностьда үйлэдбэриин хэмжээнэй ургалтын 90 шахуу процентнь ажалай бүтээсые дээшэлүүлhэнэй ашаар эдэ бүгэдэ туhа нэмэри болоhон байна.

ЛЭП ФЕРМЭНҮҮДТЭ ХҮРГЭГДЭБЭ

АЛМА-АТА. Кокчетавска областиин Арыкбалыкска болон Чистопольско хоёр районой шубуунай фабрикануудые, шубуу үсхэбэрилгын нэгэдэлнүүдэй фермэнүүдые, hү hаалиин болон мал шахан таргалуулгын комплекснуудые элшэ хүсөөр хангалгые hайжаруулхадань шэнэ ЛЭП-110 туhалха байна. 50 километр утатай ехэ вольтын шэжэм утаhан ороной элшэ хүсэнэй ниитэ нэгэн системэдэ холбогдоо. Володарскэ-Арыкбалыгай элшэ хүсэн машинно-тракторна мастерскойнууд, хээрын станууд болон оньhожоруулагдамал тоогуудта баhал үгтэхэ.

Хүсэ шадалаа болон техникэеэ тааруу зүбөөр хубаарилжа хэрэглэhэнэйнь ашаар республикын хойто хубида шэнэ ЛЭП болзорhоо урид ашаглалгада оруулагдаа юм.

«Целинэлектросетьстрой» трестын оньhожоруулагдамал колоннонууд эртэ үглөөнhөө үдэшэ орой болотор хүдэлдэг байгаа. Хүйтэнэй эхилхэдэ бүхы хүсэнүүдынь томо подстанциин хабсаргалгада элсүүлэгдээ hэн. Арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлэй үедэ Кокчетавска областьда хүдөөгэй ЛЭП-үүдэй утань дүн хамта 5 мянган километрээр нэмээгдэhэн байна. Үйлэдбэриин участогуудые электрижүүлхэ хүдэлмэри хурданаар ябуулагдана.

(ТАСС-ан корр).

…агай
…ануудта

МЕДИЦИНСКЭ ТҮРГЭН ТУҺАЛАМЖЫЕ ҺАЙЖАРУУЛХА

…АССР-эй Министрнүүдэй заседани дээрэ «Хүн зоной түргэн ту… саашадань һайжа… РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол… …элтын ябаса тухай» …эшэн хэлсэгдэбэ. …Министрнүүдэй 1980 ондо баталан …үс тогтоолые, мүн …далаар Буряадай Министрнүүдэй Со…лан абаһан тогтоо…нүүлэн, городской …онно Соведүүдэй гүйсэдкомууд, республикын Элүүрые хамгаалгын министерство, тэдэнэй эмхи зургаануудай зарим тэды хүдэлмэри ябуулаа гээд республикын Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ. Улаан-Үдын түргэн туһаламжын станцин материально-техническэ үндэһэн һуури бэхижээ. Железнодорожно ба Советскэ районуудта подстанцинууд эмхидхэгдээ. Хүдөөгэй районуудай 5 участково больницын дэргэдэ түргэн туһаламжын отделенинүүд бии болгогдоо. Түргэн туһаламжын станцида тусхай автомобильнууд үгтөө, 20 автомашинын багтаха дулаан гараж ашаглалгада оруулагдаа.

Гэхэтэй хамта эдэ болон бусад абтаһан хэмжээнүүд гансал городуудтахи түргэн туһаламжые һайжаруулаад, хүдөөгэй районуудта энэ талаар арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада мүртэй хубилалтануудые бологогүй гэжэ РСФСР-эй арадай хиналтын комитедэй үнгэргэһэн шалгалтаар элирүүлэгдэһэн байгаа.

Жэшээлхэдэ, Элүүрые хамгаалгын министерство түбэй болон районно больницануудай дэргэдэхи түргэн туһаламжын отделенинүүдые врачнуудаар хангаха асуудал шиидхээгүй байна. Районно 19 больницын оройдоо 3-иинь түргэн туһаламжын бригадатай юм. Хүдөөгэй районуудай түргэн туһаламжын эмшэлгэдэһэн уялгануудай 90 процентые фельдшернүүд дүүргэнэ. Гэбэшье фельдшернүүдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ талаар хэмжээнүүд абтанагүй.

Больницануудай түргэн туһаламжын тусхай автомашинанууд ондоо жэжэ даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ хабаадуулагдана. Тиихэдэ тэдэ автомашинануудай техническэ харууһалга муугаар хэгдэнэ.

Түргэн туһаламжын эмхинүүдэй материально-техническэ үндэһэ һууриин һула дээрэһээ хүдөөгэй хүн зондо медицинскэ туһаламжа муугаар үзүүлэгдэнэ, гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Түргэн туһаламжын отделенинүүд гүрэнэй автоинспекцитэй, районой милициин отделенитэй, гал түймэр саралгын депотой телефонно сэхэ холбоогүй юм.

Хүдөөгэй хүн зондо медицинскэ түргэн туһаламжын хангалтагүйгөөр үзүүлэгдэдэг ушар республикын Элүүрые хамгаалгын министерствын, городской болон районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудай эмхидхэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулдагые гэршэлнэ.

Республикын Министрнүүдэй Совет энэ асуудалые харожа үзөөд, 1986 — 1987 онуудай туршада районно больницануудай дэргэдэхи түргэн туһаламжын отделенинүүдые эмхидхэн байгуулха, тэдэниие кадрнуудаар хангаха, тусхай автомашинануудай парк үргэдхэхэ, тэдэ машинануудые запчастьнуудаар түрүүшын ээлжээндэ хангаха, түргэн туһаламжын отделенинүүдэй телефонно холбоое һайжаруулха болон бусад хэмжээнүүдые абаха. Эдэ бүхы хэмжээнүүд 1987 оной октябриин 1 болотор дүүргэгдэхэ ёһотой гэжэ Министрнүүдэй Совет тогтообо.

МҮНӨӨДЭР КУБЫН КОМПАРТИИН III СЪЕЗД НЭЭГДЭХЭНЬ

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

Гайхамшагта үйлэ хэрэгүүдтэ: Кубын Коммунис партиин III съездэ ба Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVII съездэ бэлэдхэл хэжэ байнхайбди.

Эрхэ сүлөөтэ олтирогой коммунистнуудай дээдын хуралдаае зарлаха тухай 1985 оной эхеэр зарлагдаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа захалаа. Эхин организацинуудһаа эхилээд, муниципалитедүүд болон провинцинууд хүрэтэр бүхы шатануудта партийна суглаанууд болоожо үнгэроо. Октябриин 5-да үнгэргэгдэһэн Гавана провинциин партийна организациин конференци түгэсхэлэй шата болоо һэн. Кубын бүхы арадай аша туһада хабаатай гол асуудалнууд партийна суглаанууд дээрэ гүнзэгыгөөр, демократическа гуримаар зүбшэн хэлсэгдээ.

Кубын коммунистнууд ороной экономическа хүгжэлтын элдэб талануд тухай хөөрэлдэһэн байгаа. Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, алмалта ерьбалалтын асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаһан байгаа. США-гай империалистнуудай зүгһөө саг үргэлжэ занажа, хардажа гүрдэжэ байдаг тулань ороной бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлгэдэ, тобшолон хэлэбэл, милициин зургаануудай, территориальна сэрэгүүдэй болон «хамгаалгын зоно» гэдэгүүдэй ажал ябуулгада баһал ехэ анхарал хандуулагдаа.

1986—1990 онуудта Кубын Республикын экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд ноябриин эхеэр толилогдоо һэн. Тус документ Кубын хүн зоной анхаралые айхабтар ехээр татаа. Ойрын ерээдүйдэ хабаадуулагдаһан республикын экономическа байдалай программые нарижуулан һайжаруулха талаар хүн бүхэн өөрынгөө һанамжые сэхэ, нюуса дал…гүйгөөр хэлэһэн байгаа.

Манай үдэр бүриин ажал ябуулгын элдэб һалбаринуудаар үргэн ехэ зорилгонууд, гол шэглэлнүүд дотор тодорхойгоор хараалагданхай. Эдэ бүгэдэ Кубада социализм байгуулха замаар манай обществын амжалтатай дабшалта хангаха уялгатай.

Жэшээнь, ойрын табан жэлдэ национальна олзо оршо жэлдээ дунда зэргээр 4—4,5 процент жэл бүри ехэ болгогдохоор хараалагдана. Гадаадын оронуудта худалдаа наймаанда эльгээгдэдэг продукциин хэмжээн жэлэй туршада адагынь 5 процент нэмээгдэхэ ёһотой.

1986 онһоо 1990 он болотор Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй бусад гэшүүн-оронуудай экономикотой харилсаа холбоотойгоор экономикоёо саашадань хүгжөөхэ, тэдэнэртэй худалдаа наймаанай талаар андалдаае үргэдхэхэ хэдэ хэдэн хэмжээ ябуулганууд Кубада үнгэргэгдэхэ ёһотой. Үйлэдбэриин уласхоорондын социалис хамжаанда хабаадажа, промышленна продукци үйлэдбэрилгэдэ манай Карибска арал эгээл эдэбхитэйгээр хабаадаха юм. Энэнь хадаа экономическа харилсаа холбоое үргэдхэхэ үндэһэ һуури болоно.

Кубын Коммунис партиин III съездэ бэлдэхэ түбэй комисси партийна Программын эсэсэй найруулга дээрэ хүдэлһэн байгаа. Кубын коммунистнуудай дээдын хуралдаан дээрэ тэрэнь харагдажа үзэгдэхэ.

Партиин жэнхэни хараа шугамые болон манай обществын саашанхи хүгжэлтын шэглэлые тодорхойлхо тус документын айхабтар ехэ удха шанарые хараада абан, III съезд Программын миил проектые батална юм. Харин һүүлдэнь 1986 оной туршада ороной ажалша коллективүүдтэ хүдэлмэришэд, таряашад, сэрэгэй алба хаагшад, Коммунис залуушуулай холбооной гэшүүд, соёлой ажал ябуулагшад тэрэниие зүбшэн хэлсэхэ байна.

Байгша оной һүүл тээшэ болохо ёһотой партиин III съездын тусхай сессиин үедэ тэдэнэрэй бүхы ажаглалтанууд болон дурадхалнууд эсэслэн хаража үзэгдэхэ.

Делегадууд мүнөө хүсэндөө байгаа партиин Уставай зарим гол зүйлнүүдые гүнзэгыгөөр хаража үзөөд, зарим хубилалта оруулха ёһотой. Тэрээнһээ гадна арадай ажахые хүтэлбэрилхэ ба түсэблэхэ, мүн Кубын политико-административна хубаарилгын асуудалнуудаар хоёр тогтоол съезд дээрэ баталан абтаха зэргэтэй.

Ажалдаа шэнэ амжалтануудые түйлажа, партиингаа дээдын хуралдаае нэрэтэй солотойгоор угтахын тула республикын хүдэлмэришэн анги бүхы ажалшадтай хамта бүхы хүсэлэл оролдолгонуудаа элсүүлнэ. Тиихэ зуураа КПСС-эй XXVII съездэ бэлдэхэ талаар Советскэ Союзда үнгэргэгдэжэ байһан хэмжээ ябуулгануудаар Кубын арад зон тон ехээр һонирхоно.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Программын шэнэ найруулгын проектын, 1986—1990 онуудта, мүн тэрэшэлэн 2000 он болоторхи хугасаада СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проектын толилогдоходо, бидэ ехэ зоригжолтойгоор хүлеэн абаабди.

Энэ хоёр документ болбол совет обществын айхабтар ехэ нөөсэ арга боломжонуудтай байһан тухай арсашагүйгөөр гэршэлнэ. Хүн түрэлтэнэй ерээдүй социализмда ба коммунизмда хабаатай гэһэн мүхэшэгүй этигэл найдал тэдэнэр бидэндэ түрүүлнэ.

Фаусто СУАРЕС ТОРРЕС,
Кубын Национальна мэдээсэлэй агентствын генеральна директор.

Гавана.

…АГШАДТА—УЛААН ТУГ

…эй обкомой бюро…дай АССР-эй Гэ…инистерствын кол…уряадай АССР-эй …й, хүдөө ажахын …лэгшэдэй проф…астной комитедэй …эй зууршалгануу…а үзөөд, Буряадай Министрнүүдэй Со…он профсоюзуудай …79 оной ноябриин …лһан «Һурагшадай …ин бригадануудай …е эрхим һайнаар … талаар республи…оциалис мүрысөөн …гтоолтой захилдуу…адай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон профсоюзуудай областной совет иигэжэ тогтооно:

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай областной соведэй дамжуулгын Улаан тугтайгаар 1-дэхи һуури Хоринай райондо олгохо (районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша Б. С. Шойнжонов, районой агропромой түрүүлэгшэ А. М. Шевченко, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Б. Х. Жамбалов, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Н. Гнеушева).

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай областной соведэй Хүндэлэлэй грамотатайгаар 2-дохи һуури Бэшүүрэй райондо олгохо (районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша А. П. Никулин, районой агропромой түрүүлэгшэ Р. В. Перелыгин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ А. М. Алексеева, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь С. Синицын).

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай областной соведэй Хүндэлэлэй грамотатайгаар 3-дахи һуури Загарайн болон Зэдын районуудта олгохо (Загарайн районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша З. П. Борисова, районой агропромой түрүүлэгшэ Н. Б. Батоев, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Н. Ц. Нимаев, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Т. Матвеева; Зэдын районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша Э. П. Табинаев, районой агропромой түрүүлэгшэ М. А. Шишмарев, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ Д. Р. Бубеев, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь Н. Багаев).

…калаймнай
…уу халаан

МЭРГЭЖЭЛТЭЙ …ИГЭЖЭЛ ТАНИЛСАДАГ

…эгдэхи СПТУ Улаан-…иазаводой базова …үн. Токарь, фрезе…, электро-гагнууршан, …, программна жо…ой станогуудые за…а гэхэ мэтын мэр…ганса тус заводто … республикынгаа бу…приятинуудта хүдэл…э бэлдэгдэдэг юм.

…иин байшан соо 3-…сын һурагша, ерээ… токарь-револьверщик Жадамбаеватай уул…рэлдэбэбди.

…а бүриин хоёрдохи …хоногто авиазаводто …ди, — гээд Светла…рхонгёор хөөрэнэ.— …най үйлэдбэриин… мастерай орондо …ордеева минии һур…үүжүүлэгшэ болоо. …тэлбэри доро элдэ…эхэн зүйлнүүдые то…нок дээрэ бүтээнэб. …анай туршада стано…уда зогсожо хүдэл…ээ хүндэшэг байна. … дүүрэхэдэ, хэһэн …э хаража баясахаш. …а түргөөр дүүргэжэ, …дэлдэг болоо һаа …нэб, — гэжэ Жадам…орөө һэн.

… Бадмаев училищияа …ндо дүүргэхэ. Үй…гөө практика гараха …рёошог даабаринуу… нүхэдынь тэрээндэ болонхой. Шэлэһэн …эрээ, ерээдүйдэ хү…азараараа Жаргал хананги байна гэжэ хөөрэлдэхэдөө тоб…м.

… Александр Хунгуре… …гоо нэгэ бага он…эхилнэ:

…э манай классайхид …а училици руу ерээ …ерскойнууд, стано…антын гоё хубсаһан …алагдадаг мэргэжэл…ий хөөрөөн тиихэдэ …этэ һайшаагдаа бэ…эл экскурсиин удаа …олохо гэжэ шиидээ …хүсэлыем түрэлхид…шөөгаа, тэрээндэнь …ий баяртайб.

… СПТУ-да орожо һу…гэн, …атай залуу хүбүүд, …олон юм. Энэ асуу… бүриин олон онол …ор шиидхэгдэдэг. …нда мэргэжэл олго… хүдэлмэриин нэгэ …аша үрэтэй байдаг.

…шад Загорскын дунда һургуулиин һурагшадтай уулзажа, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг. Тэрэшэлэн тэдэнэр тематическа үдэшэнүүдые, мэргэжэлэй арга шадабариин талаар конкурснуудые, техническэ бүтээлнүүдэй выставкэнүүдые, ажалай ветерануудтай уулзалгануудые эмхидхэдэг заншалтай. Мүн уран һайханай коллективүүдэй харалгада, спортивна мүрысөөнүүдтэ бэе бэеэ урилсадаг байха юм. Эдэ бүгэдэ тэдэнэй харилсаа холбоое улам шанга болгохоһоо гадна, ерээдүйнгээ мэргэжэлые һурагшадай шэлэлгэдэ ехэ нүлөө үзүүлнэ гэжэ тэмдэглэмээр.

Дурсагдагша СПТУ-да һурахаяа эдир залуушуул юундэ эрмэлзэнэб? Нэн түрүүн училищиин байшан гэжэ һанагдана. Хүбүүд, басагадай һонирхолтойгоор, аша үрэтэйгөөр, һурахын, ажаһуухын тула бүхы эрхэ байдал түхеэрэгдэнхэй. Классууд болон мастерскойнууд техническэ талаараа эрхим һайнаар хангагданхай. Хоёрдохёор, тус училищида республика соомнай түрүүлэн һуралсалай телевидени нэбтэрүүлэгдэһэн байна. Багшанар тэрэниие хэшээлнүүдтэ хэрэглэжэ, схемэ, фото-зураг, диапозитив, диафильм, үйлэдбэриин процессүүдэй булгаритай миндаһануудые, кинофильмүүдые һурагшадтаа харуулна.

Һурагшад һуралсалһаа сүлөөтэй сагтаа залуушуулай клубуудта ошодог, уран һайханай кружогуудта, спортивна секцинүүдтэ ябадаг байна. Эндэхи соёлой ордон, тамаралгын бассейн, санын бааза, «Забайкалец» гэжэ спортивна клуб — бултадаа һурагшадые урижа байдаг.

Ерээдүйн хүдэлмэришэд мэргэжэлтээ иигэжэл танилсадаг, мэргэжэлэй техническэ училищида һурадаг юм.

П. КАЗАРИНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Үйлэдбэриин һуралсалай мастер М. К. Кежинова ерээдүйн телеграфистнуудые һургана. 2. Заводой һурган хүмүүжүүлэгшэ В. М. Ангабаев электрогагнууршадай бүлэгтэ хэшээл үнгэргэжэ байна.

Авторай фото.

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ бэшэгдэһэнэй һүүлээр

«ТЕХНИКЭНЬ ЗАҺАБАРИЛАГДААГҮЙ БАЙҺААР»

Иимэ гаршагтайгаар толилогдоһон «Сошордомо дохёо» байгша оной январиин 10-да гараа һэн. Кабанскын районой «Большереченский» совхоздо хүйтэн мастерскойһоо боложо, мүн совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй ханалгагүй байһанһаа уламжалан, хабарай тарилгада бэлдэлгын хүдэлмэри ябуулагданагүй, тэрэшэлэн машинанууд болон техникэ заһабарилагдаагүй байһаар гэжэ тэрэ статья соо шүүмжэлэл хэгдэһэн байна. Тиимэһээ эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар ямар хэмжээнүүд абтааб гэһэн асуудалтайгаар Кабанскын РАПО-гой хүтэлбэрилэгшэдтэ редакци хандаа.

Кабанскын РАПО-гой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Н. И. Лабыгин иимэ харюу эльгээгээ:

«1986 оной январиин 10-да танай газетэдэ толилогдоһон энэ статья «Большереченский» совхозой партийна бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

1986 оной январиин 15-да совхозой хүрьһэ элдүүрилдэг, тарилгын тусхай машинанууд хуу дүүһан заһабарилагдаа, тракторнуудай заһабарилга үргэлжэлһөөр. Таряа хуряалгын 10 комбайнай 2-ынь бүтэн болоо. Дулаан байшангүйһөө боложо, таряа хадалгын ба силос хуряалгын комбайнуудай заһабарилга байгша оной апрель—май һарануудта үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай.

Мүноо үедэ совхоз 900 дүрбэлжэн метр талмайтай заһабарилгын нүүдэл мастерскойтой болобо. Тиигээд энэ мастерской энэ зундаа оньһожоруулагдаха. Тэрэшэлэн 1986—1987 онуудай үбэл совхозой хүдөө ажахын машинануудые, таряа хадалгын комбайнуудые болзор соонь заһабарилха арга боломжонуудые энэ мастерской олгуулха байна.

1986 ондо хүсэ ехэтэй тракторнуудаа, машинануудаа саг зуура байлгаха дулаан байра баригдахаар хараалагданхай».

«ШЭНЭ ЭРИЛТЭНҮҮДЭЙ ЁҺООР ХҮДЭЛХЭ»

Иимэ гаршагтай хэблэлэй шэнжэлэл байгша оной январиин 5-да толилогдоо һэн. КПСС-эй ээлжээтэ съездые угтаха талаар Хоринай районой ажалшадай тэмсэл тухай «Шэнэ Үдэ» газетэ олон материалнуудые гаргабашье, КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленумэй табиһан зорилгонуудые үргэн олон уншагшадтаа хүргэхэ, тэдэниие бэелүүлхэ харюусалгатай ехэ хүдэлмэридэнь кадрнуудта туһа хүргэхэ, эрдэм-техникын түйлалтануудые, түрүү технологиие нэбтэрүүлхэ талаар бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэнэгүй, мүн үшөө олон дутагдалнууд бии гэжэ тэрэ статья соо бэшэгдээ һэн.

Тэрэшэлэн энэ шэнжэлэлэй үндэһөөр бэшэгдэһэн харюу Хоринай районой «Шэнэ Үдэ» газетын редакторай орлогшо Л. М. Цыремпилов редакцида эльгээгээ:

«Шэнэ эрилтэнүүдэй ёһоор хүдэлхэ» статья нээмэл партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ «Шэнэ Үдэ» газетын редакци мэдээсэнэ. Редакциин зохёохы хүдэлмэрилэгшэдэй хүдэлмэриин дутагдалнууд, илангаяа научно-техническэ дэбжэлтын, түрүү технологиин, хамтын подрядай, ажахын тоосооной түйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар район дотор бии байгаа дүй дүршэлые үргэнөөр харуулха талаар дутуу дунданууд бии гэжэ нэрлэгдэһэн баримтанууд тус шэнжэлэл соо зүб байгаа.

Редакциин хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха талаар районой экономическа болон социальна хүгжэлтын гол асуудалнуудые тодорхойлһон ерээдүйн, мүн мүнөө үеын түсэбүүд табигдаа, тусхай хэмжээнүүд абтаа. Мүноо үедэ сетевой графигай ёһоор газетэ гаргаха хүдэлмэриие редакци ябуулжа эхилээ».

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТАСС • АПН

ШЭНЭ ШАТА ЭХИЛБЭ

МАНАГУА. Никарагуагай конституци — ороной түүхэдэ түрүүшын ёһотойл демократическа конституци зохёолгын шэнэ шата эхилбэ. Национальна Ассамблейн дэргэдэ эмхидхэгдэһэн тусхай комисси ороной үндэһэн хуулиин проектые зүбшэн хэлсэжэ захалба. Тиихэтэсэ хамта гурбан һарын туршада ажалшад проектые зүбшэн хэлсэхэ байна. Энээнэй тула революционно республикын бүхы газар дайда дээрэ «нээмэл ассамблейнүүд» байгуулагдаа. Эндэ Никарагуагай хүн бүхэн ерээдүйн конституци тухай һанамжануудаа хэлэхэ аргатай.

Национальна Ассамблейн президент Карлос Нуньес конституциин комиссиин заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ. Никарагуагай үндэһэн хуули Сандинис революциин политическа, экономическа ба социальна түйлалтануудые бэхижүүлхэ ёһотой гэжэ мэдүүлээ. Шэнэ конституциин удха шанарынь юуб гэхэдэ, политическа, сэрэгэй ба экономическа фронт дээрэхи үдэр бүриин тэмсэлдэ никарагуан арад тэрэниие бэшэжэ байна гэжэ К. Нуньес мэдүүлээ.

Никарагуада эсэргүүгээр американ ээрхэг түримхэй ябуулгануудай оршон байдалда бүгэдэ арад конституциие зүбшэн хэлсэжэ захалба.

ОАЕ-гэй КОМИТЕДЭЙ 45-дахи СЕССИ

ЛАГОС. Африкын нэгэдэлэй эмхиин (ОАЕ) сүлөөлэлгын комитедэй 45-дахи сесси эндэ боложо байна. Колониализмын ба расизмын һүүлшын үлэгдэлнүүдые усадхахын түлөө тэмсэлээ шангадхахаар Африкын гүрэнүүдэй шиидэнхэй байһанииинь эндэ тэмдэглэнэ. Апартейдэй захиргаанда эсэргүү эдэ оронуудай арадуудай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэнхэй байһанаа Урда Африкын ба Намибиин тушаа тогтоолнууд дотор мэдүүлэгдэнэ.

Намибида бэеэ дааһан байдал олгохо, Урда Африкада апартейдэй гуримые усадхаха асуудалнуудые шиидхэлгэ США түрүүтэй уласхоорондын империализмын хүсэнүүдэй харата ябуулганууд эсэргүү тэмсэлтэй таһаршагүй холбоотой байна гэжэ сесси дээрэ тэмдэглэгдээ. Преторитой Вашингтоной хүшүүгаа холболго, ЮАР-ай засагаархидта баруунай оронуудай үзүүлһэн али бүхы туһаламжа Урда Африкын хархис хүсэнүүдэй харата ябуулгануудые улам дэбэргэнэ. Тиигэжэ тэдэнэр үндэһэ яһанай илгаа гаргалгын хорото муухай ябуулгануудаа улам дэбэргэжэ байна гэжэ делегадууд мэдүүлбэ.

М.МАЙЕРСОНОЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

НЬЮ-ЙОРК. Бата бэхи эб найрамдал хангаха, буу зэбсэгүүдые хуряаха талаар нүлөө ехэтэй алхамуудые хэхэ эрилтэ американ олониитэ Рейганэй захиргаанай урда табина. Уласхоорондын байдалай түни түбшэн бэшэ байһаар һанаагаа зобожо байһанаа тэдэнэр Вашингтоной тусхай тушаалтадта мэдүүлнэ гэжэ США-гай Эб найрамдалай соведэй гүйсэдхэхэ директор М. Майерсон ТАСС-ай корреспондент И. Макуринтай хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ. Энэ тэмсэлдэ США-гай юрын хүнүүдэй эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй олон тоото эмхинүүдэй хүсэлэл оролдолгонуудые нэгэдүүлгэ дэлхэй дээрэхи байдалые һайжаруулха арга олгохо байна. Бүлэглэлнүүдтэ хабаададагүй зургаан ороной гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонор уулзалга дээрэ баталагдан абтаһан Делиин декларациин түрүүшын жэлэй ойдо зорюулжа, ядерна дайнда эсэргүү ябуулгануудые улам эршэмтэйгээр ябуулха эрилтэ табина. Энэ деклараци гансал ядерна буу зэбсэгтэй гүрэнүүдтэ бэшэ, харин бүхы уласхоорондын эмхидэ зорюулагдана. Ушарынь гэхэдэ, дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангалгаһаа, бэхижүүлгэһээ шухала зорилго мүнөө байхагүй.

Я. НАКАСОНЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

ТОКИО. Японой премьер-министр Я. Накасонэ парламентын сесси дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлэхэдээ, совет-американ дээдэ тушаалта хүтэлбэрилэгшэдэй Женевэдэ болоһон уулзалгын дүнгүүдые үндэрөөр сэгнэбэ. СССР-эй болон США-гай хүтэлбэрилэгшэдэй хөөрэлдөөнүүд эб найрамдал хангаха ба буу зэбсэгүүдые хуряаха асуудалнуудаар хоёр ороной хоорондохи хөөрэлдөөндэ шэнэ эхи табиха байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Ядерна буу зэбсэгүүдые хизаарлаха, эсэсэй эсэстэ тэдэниие усадхаха талаар шиидхэхы хэмжээнүүдые абахыень правительствын толгойлогшо агууехэ гүрэнүүдые уряалба.

Совет-япон холбоое тогтууритай һайн үндэһэ һуури дээрэ үргэдхэхэ шухала гэжэ Я. Накасонэ хэлээ. Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хабаадалгатайгаар Токиодо болоһон совет-япон зүбшэлэлгын хөөрэлдөөнүүд хоёр талын харилсаае саашадань хүгжөөхын тула тон шухала удха шанартай байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Хоёр ороной хоорондохи харилсаае саашадань һайжаруулха зорилготойгоор Япон Советскэ Союзтай хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлхые хараална гэжэ премьер-министр мэдүүлбэ.

УШАР ШАЛТАГААНУУДЫНЬ ШЭНЖЭЛЭГДЭНЭ

ВАШИНГТОН. Аэронавтика болон замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар национальна управлениин (НАСА) хүтэлбэрилэгшэд оло дахин хэрэглэгдэхэ «Чэлленджер» гэжэ замбуулинай онгосын уршагта оролгын, тэрээн дээрэ һууһан долоон космонавтын хосорон һалалгын ушар шалтагаануудые мүрдэн шэнжэлжэ эхилхэ тухай соносхоо.

Эн-би-си гэдэг телекомпаниин мэдээсэһэнэй ёһоор, «тэһэрэлгын үедэ эндэ тэндэһээнь буулгаһан зурагуудые олон арбаад мэргэжэлтэд шэнжэлжэ үргэлжэлһөөр. Тиихэтэсэ хамта «Чэлленджерэй» үлэгдэлнүүдые бэдэрэлгын хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэһээр. Юрэнхы дээрээ хэдэн зуугаад килограммай олон тоото түгдэрхэйнүүд олдоһон байна. Гэбэшье онгосын шухала детальнууд тэдэнэй дунда үгы».

Аюул усалай али бүхы ушар шалтагаануудые шэнжэлхэдээ, «олохон асуудалнууд «Шаттл» болон тэдэнэй элдэб зүйлнүүдые бүтээн гаргадаг компаниинуудта хабаатай байна гэжэ Эй-би-си гэдэг телекомпани тэмдэглэнэ. Корпор «Рокуэлл интернэшнл»—«Рокетдайн» гэдэг корпорациин филиал «Чэлленджерэй» гурбан гол двигателиие бүтээһэн байгаа,— гэжэ телекомпани тэмдэглэнэ. Урда тээнь двигательнүүдэй эбдэрэлгэһээ уламжалан, энэ онгосые ниидхүүлгэ хэдэн дахин хойшолуулагдаһан байгаа». Эгээл тиимэһээ «Рокуэлл интернешнл» хадаа «одото дайн байлдаануудай» программаар хүдэлмэри бэелүүлгэтэй хабаатай Пентагоной гол подрядчигуудай нэгэниинь болоно гэжэ шэнжэлэгшэд гол анхаралаа хандуулна.

«Чэлленджерэй» түгдэрхэйнүүдые бэдэрэлгын үедэ эрье шадархи харуулай подразделениинүүдтэ олдоходоо болохо ногоон үнгэтэй ямаршье канистрнуудай гү, али иимэ үнгэтэй түгдэрхэйнүүдэй ойронь хүрэжэ болохогүй гэһэн захиралта үгтэһэн байна гэжэ олохон шэнжэлэлнүүд соо хэлэгдэнэ.

Дэгдэн хөөрэлгын үедэ туршагдахаар хараалагдаһан тон нюуса шэнэ тэһэрдэг зүйлнүүд «Чэлленджер» дээрэ байгаа юм ха гэһэн мэдээсэлнүүдые энэ ушар баримта батална гэжэ США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Г. Холл тэмдэглэнэ. «Шаттл» түхэлэй замбуулинай онгосонуудай ниидэхэ бүринь электронно түхеэрэлгэнүүдтэнь эбдэрхэйнүүдэй бии байһан ушар элирүүлэгдэдэг һэн гэжэ Нью-Йоркдо болоһон пресс-конференци дээрэ заагдаба.

СЭРЭГЭЙ ГАРГАШАНУУД ҮРГЭДХЭГДЭНЭ

ВАШИНГТОН. Ээлжээтэ финансын жэлдэ Вашингтоной захиргаанай хараалһан федеральна гаргашануудые эрид хороохо гэһэн программа буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада зорюулагдаһан һомололгодо хабаагүй байна. Президент Рейган энээн тушаа яһала тодорхойгоор хэлэбэ.

Мэргэжэлтэдэй сэгнэһэнэй ёһоор, мүнөө бюджедтэ тохёолдоһон 220 миллиард долларой үри шэри американ экономико хүгжөөхэ замда ехэ бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулха байна гэжэ президент Сагаан байшан соо үгэ хэлэхэдээ, мэдэрһэн байна. Энээнтэй дашарамдуулан, федеральна гаргашануудые хиналтада табиха шухала гэжэ захиргаанай толгойлогшо тэмдэглээ. Гэбэшье, тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, энэ «хиналта» имагтал социальна ба экономическа программануудта хабаатай. Рейганэй мэдээсэһэнэй ёһоор, 1987 оной финансын жэлдэ федеральна бюджедэй проектээр «ороноо хамгаалха гаргашанууд дээшэлүүлэгдэхэ» юм.

НАНГИН УЯЛГАНУУДТАА ХАРЮУСАЛГАТАЙГААР

(ДОСААФ-ай областной эмхиин конференциhээ тэмдэглэлнүүд)

ДОСААФ-ай областной эмхиин XIV конференци болоxо дүүрэбэ. Конференцидэ хабаадагшад «Сэрэгэй-патриотическа, оборонно-ниитын болон спортын хүдэлмэриие тоосоото үе соо хүтэлбэрилгэ, КПСС-эй XXVI болон ДОСААФ-ай бүхэсоюзна съезднүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, хүдэлмэреэ саашадань hайжаруулха талаар ДОСААФ-ай областной комитедэй ажал ябуулга тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ. ДОСААФ-ай областной комитедэй түрүүлэгшэ А. П. Коржов тоосоото элидхэл хэhэн байна.

КПСС-эй XXVII съездые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахые оролдожо байгаа республикын ДОСААФ-ай эхин эмхинүүд, райкомууд Эхэ оронойнгсо өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ, социалис Эхэ оронсо хамгаалха хэрэгтэ залуу үетэниие болон ажалшадые бэлдэлгэдэ хубитаяа оруулжа, тэдэниие үзэл сурталай-политическэ талаарнь хүмүүжүүлгэдэ, сэбэр бодолойнь талаар болбосорон хатуужуулгада, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ алба хэлгэдэ бэлдэлгэдэ хабаатай хэмжээ ябуулганууды бэелүүлгэдэ онсо анхарал хандуулна.

Республикын ДОСААФ-та бэлэдхэл гараhан залуушуул армида, флодто алба хэхэеэ ошоходоо, даалгагдаhан буу зэбсэгээ, дайшалхы техникые шууд түргэнөөр шудалжа, сэрэгэи дүршэл шадабаритай болоxо, уялгата албаяа үнэн сэхээр дүүргэжэ ерэнэ. «СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ сэрэгэй алба хэхэ гээшэ совет эрхэтэдэй хүндэтэ уялга мүн» гэhэн СССР-эй Конституциин мүрнүүдые hайн ойлгоhоноо гэршэлнэ.

Манай республика арми, флодто эльгээгдэхэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ түсэбөө жэл бүри дүүргэнэ. Сэрэгэй албанда мордохо залуу үетэн Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ хэрэгтэй болодог мэргэжэл урид шалан шудалдаг болонхой. Эдэнэр жолоошоной, электромеханигай, радиотелеграфистын мэргэжэл ДОСААФ-ай hургуулида hуража олоно. Һуралсалай газарнуудта политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулагдажа байдаг болоо.

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада Хяагтын авто-hургуулиин 60 хүнэй байха хамтын байра, hуралсалай ехэ талмай барилгаhан байна. Мүнөө энэ 8 мянгын ханхаа, хэшээл үнгэргэхэ [illegible] класс бэлэн болонхой. Кабанскын, Баргажанай районуудай авто-hургуулинуудые бэлэдхэл hайнтай жолоошод дүүргэжэ гарана. Оборонно хүдэлмэри эрхилэлгэдэ авиационно-спортын клуб онсо hуури эзэлдэг. Мүнөө үедэ энэ клуб өөрын hайн баазатай болонхой. Жэл бүри тус клубай гэшүүд парашюдаар hүрэжэ hурана. Гэхэтэй хамта hуралсалайнь газарнуудые бүри hайжаруулха, тэндэ патриотическа мэдэрэлтэйгээр, эмхи журамтайгаар ерээдүйн мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлхэ нангин уялгатайбди гэжэ элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

Үнгэрөөд байhан үе соо хэдэн мянгаад залуушуул автотранспорт жолоодохо үнэмшэлгэтэй болоо. ДОСААФ-ай hургуулинуудта hуража, мэргэжэлтэй болоhон түлөөлэгшэд мүнөө республикын промышленна предприятинуудта, транспорт, колхоз, совхозуудта болон Байгал-Амарай түмэр замай барилганууд дээрэ ажаллана. Эдэнэр Улаан-Үдын, Кабанскын, Баргажанай, Прибайкалиин, Хяагтын авто-hургуулинуудые дүүргээ юм. Гэбэшье залуушуулые техническэ мэргэжэлдэ hургаха асуудал зарим тэды дутуу дундануудтай. Жэшээнь, Хориин, Хойто-Байгалай, Түнхэнэй районуудта hуралсалай газарнуудые hайжаруулха тухай асуудал хэдэн удаа табигдадаг. Теэд энэ асуудал хэдэн жэлэй туршада зүб тээшээ шиидхэгдэнэгүй. Тиихэдэ спортивно-техническэ олонхи клубууд материально-техническэ талаараа муугаар хангагданхай,— гэжэ ДОСААФ-ай обкомой спортивно-техническэ клубай начальник Е. К. Терентьев шүүмжэлээ.

Залуу үетэндэ техническэ мэргэжэл олгохо зорилгоор ДОСААФ-ай эмхинүүд тоосоото үе соо горитой эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулhан байна. Тиин олохон эмхинүүдтэ, райкомуудта техническэ кружок, курсанууд, лаборатори, мастерскойнууд нээгдэhэн, ниитын конструкторска бюронууд эмхидхэгдэhэн юм. Тиимэhээ ажалшадые сэрэгэй-патриотическа талаар хүмүүжүүлхэ зорилготой хэмжээ ябуулганууддай аша үрэтэй, абьяас ехэтэй байхын түлөө ДОСААФ-ай комитедүүд, эмхинүүд саг үргэлжэ оролдожо байха ёhотой. «Олоной хабаадалгатай физкультура болон спортые саашадань хүгжөөхэ тухай» гэhэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол [illegible] шиираг [illegible] хүмүүжүүлхэ [illegible] гээшэ.

ДОСААФ-ай эмхинүүдэй, райкомуудай ябуулдаг спортивно-оборонно хүдэлмэриин гол удхань энэ программна документ дотор эли тодоор харуулагдаhан байна. Манай республикада мүнөө сэрэгэй-техническэ, спортын сэрэгэй-прикладной хорёод зүйлнүүд нэбтэрүүлэгдэнхэй. Жэшээнь, манай республикын спортсменүүд сагаалса мэргэлгын, радио болон авиамоделиин спортоор Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонодо саг үргэлжэ түрүү hуури эзэлдэг болоhониинь hайшаалтай байдаг гэжэ үгэ хэлэhэн делегадууд Л. А. Габаева, Н. Е. Киселев, М. И. Разумов, бусад тэмдэглээ.

— Сэхыень хэлэхэдэ, спортын али зүйлдэ анхарал ехээр хандуулагданаб, тэндэл эрхим үрэ дүн түйлагдадаг гэжэ бидэнэр hайн ойлгодог гээшэбди. Жэшээнь, СССР-эй спортын мастер Е. К. Терентьевэй ударидадаг сагаалса мэргэлэгшэдэй клубай гэшүүд алишье мүрысөөнhөө хододоо эрхим амжалтатай бусажа ерэнэ. Клубтань 450 гэшүүд тоологдоно. Тэдэнэй дүрбэниинь спортын мастерай, 12 хүн спортын мастерта кандидадай норматив дүүргэhэн байха юм. Тиихэдэ Светлана Переляева, Гаврил Мишек, Вадим Пестерев гэгшэд Россин Федерациин чемпионууд болоо. Светлана Переляева СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэтэй мэнэ hаяхана бусажа ерэбэ,— гэжэ делегат Е. М. Орлова хэлэбэ.— Зүгөөр мэргэн буудагшадай энэ амжалтань манай республикын районуудта удаан нэбтэрүүлэгдэнэ. Зарим районууд мүнөөдэршье хүрэтэр биатлоноор урилдаха, сагаалса мэргэлхэ командагүй байhаниинь гайхалтай. Үнгэрэгшэ жэлдэ сагаалса мэргэлгээр республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ оройдоол 10 районой команда хабаадаа hэм шуу. Республика дотороо сагаалса мэргэлхэ тир үсөөнтэйбди. Тиихэдэ hургуулинууд, училищинуудта, техникумүүдтэ бии нэрэтэй тирнүүд муугаар хүдэлмэреэ эмхидхэнэ,— гэжэ нүхэр Орлова шүүмжэлээ.

Манай республика дотор радио болон парашюдаар hүрэлгын спорт hайнаар хүгжэнхэй. Гансахан 1985 оной туршада радиоспортоор РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэhэн мүрысөөндэ республикын 36 суглуулагдамал команда хабаадалсаhан байба. Тиихэдэ эдиршүүлэй гурбан команда бүхэроссин мүрысөөндэ хабаадалсаhан байгаа. Эдэнэр Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын командануудай дунда хододоо түрүүлнэ. Гэхэтэй хамта, республикын хүдөө нютагуудта радиоспорт залуушуулай дуратай зүйл үшөөл болоxо шадаагүйнь халагламаар.

Улаан-Үдын авиационно-спортын клубай дэргэдэ парашюдаар hүрэлгэ эрхилэгдэнэ. Тус клубай хүтэлбэрилэгшэд тоосоото үе соо спортын разрядуудтай мянгаад парашютистые бэлдэhэн байба. Энэнь hайшаалтай. Зүгөөр гансал Улаан-Үдэ хотодо спортын энэ зүйл хүгжөөгдэдэг байха юм. Оройдоо хоёр жэлэй саада тээ Хори тосхондо парашютистнүүдэй нэгэ бүлэг бэлдэгдэhэн аад, hүүлэй үедэ энэ хүдэлмэри орхигдошоhон байха юм. ДОСААФ-ай обкомой, авиационно-спортын клубай хүтэлбэрилэгшэд жэл бүри парашютистнүүдэй 2—3 бүлэг республикын районуудта бэлдэхэ ёhотой гэжэ үгэ хэлэгшэд шүүмжэлбэ.

Мүн тоосоото үе соо спортсменүүд — уhан доогуур тамарагшад, дельтапланеристнүүд, судомоделистнүүд болон автомашинаар урилдагшадай тоо нилээд олошороо. Тиибэшье оборонно-спортивна хүдэлмэридэ, техническэ болон спортын сэрэгэй-прикладной зүйлнүүдые залуу үетэнэй дунда хүгжөөхэ хэрэгтэ олон дутагдалнууд дайралдаhаар гэжэ делегадууд Харитонов, Соловьев, Шубов, бусад тэмдэглээ.

— ДОСААФ-ай бүхы райкомууд, hуралсалай газарнууд болон спортивно-техническэ клубууд өөhэдынгөө хэмжээ ябуулгануудые ажахын тоосоной үндэhэн дээрэ эрхилнэ. Эдэ оршо, гаргашын гол үндэhэниинь гэшүүдэй взнос суглуулгаhаа, техническэ мэргэжэлдэ hураадаа оруулдаг түлбэриhөө, спортын болон бусад түхеэрэлгэ, барилгаhаа ороно. Эндэ райкомууд, спортын клубуудай зарим эдэбхитэд урдаа табигдаhан бүхы уялгануудаа саг үргэлжэ дүүргэхын хойноhоо оролдоо. Харин зариманиинь түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэдэггүй, ДОСААФ-ай болон бусад эмхинүүдэй хүзүүн дээрэ hуухые оролдодог. Тэдэнэй дундаhаа Баунтын, Баргажанай, Бэшүүрэй, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын, Хойто-Байгалай райкомуудые нэн түрүүлэн нэрлэлтэй, —гэжэ элидхэлшэ А. П. Коржов делегадуудтаа мэдээсэбэ.

Дурсагдагша райкомуудай гэмээр аяар 60,4 мянган түхэриг тоосоото үе соо суглуулагдаагүй байшоо. Иимэ ехэ мүнгөөр hуралсалай нэгэ hайн бааза баригдаха жэшээтэй байгаа.

Оборонно бүлгэмэй хүдэлмэридэ материально-техническэ бааза байгуулха гээшэ тон шухалада тоологдоно. Тоосоото үе соо ДОСААФ-ай обком мянганhаа дээшэ түхэриг сэнтэй комплексно барилганууды Кабанскын, Хяагтын авто-hургуулинуудта ашаглалгада үгэhэн байна. Харин арбан хоёрдохи табан жэлэй туршада томо баазанууд республикын хэдэн районуудта, Улаан-Үдэдэ баригдахаар хараалагдана.

Һүүлэй үедэ ДОСААФ-ай райкомуудай түрүүлэгшэнэрэй hэлгэлгэ илангаяа олошороо. Түрүүлэгшын тушаалда дайралдаhан лэ хүниие районой хүтэлбэрилэгшэд табидаг заншалтай. Үгышье бол, эдэбхитэй, шуран шуумар, бэрхэ хүнэй дайралдабал, тэрэ доронь ондоо хүдэлмэридэ тэрэниие дэбжүүлдэг гуримтай. Хэзээ болотор энэ асуудал нютагай хүтэлбэрилэгшэд өөhэдынгөө дураар шиидхэхээ болихо юм гэhэн асуудал элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд зүб лэ табина.

— Авиационно, локомотиввагон заhабарилгын заводуудай, прибор-бүтээлгын нэгэдэлэй, гурбан институдуудай ДОСААФ-ай эмхинүүд райкомой эрхэтэй гээшэ. ЛВРЗ-гэй ДОСААФ-ай эмхи заводойнгоо хүтэлбэрилэгшэдэй халуун анхарал доро сэрэгэй-патриотическа хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулна. Спортын сэрэгэй-техническэ хэмжээ ябуулгын хэшээлнүүдтэ залуушуулые олоор хабаадуулжа шадаа. Энэ hайн жэшээ. Гэхэтэй хамта Баргажанай, Яруунын, Хэжэнгын, Хурамхаанай, Мухар-Шэбэрэй, Сэлэнгын районуудай колхоз, совхозуудта ДОСААФ-ай эхин эмхинүүдэй байгуулагдаагүй байhаниинь гайхалтай.

Тоосоото hунгалтын конференцидэ хотын предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, райкомуудай секретарьнарай, арадай депутадуудай районно Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй тон үсөөноор хабаадаhаниинь харамтай.

ДОСААФ-ай обкомой конференциин делегадууд эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсэбэ. ДОСААФ-ай областной комитедэй түрүүлэгшээр В. И. Коваль hунгагдаба.

Конференциин хүдэлмэридэ ДОСААФ-ай ЦК-гай таhагые даагшын орлогшо А. Н. Горбачев, КПСС-эй обкомой захиргаанай органуудай таhагые даагша Н. М. Кирдеев гэгшэд хабаадалсажа, үгэ хэлээ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай корр.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛГЭ

ҮЕ САГАЙ ЭРИЛТЭ

Уласхоорондын аюулгүй байдалые гуримшуулан заhаха хэрэгтэ туhалха үүргэтэй шухала суглаанууд Баруун Европын хоёр ниислэлнүүдтэ январиин hүүлшын үдэрнүүдтэ хүдэлмэреэ hэргээбэ. Европодо бэе бэедээ этигэл найдабаритай байлгые, аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ ба буу зэбсэгүүдые хүряан абаха хэмжээнүүдэй талаар конференцидэ хабаадагшад Стокгольмдо дахинаа сугларба. Тиихэдэ Түбэй Европодохи хоёр талын зэбсэгтэ хүсэнүүд ба буу зэбсэгүүдые хороохо тухай хөөрэлдөөнэй ээлжээтэ уулзалга Австриин ниислэлдэ захалба. Стокгольмско конференциин түрүүшын шатын дүүрэтэр оройдоо найман hара үлэбэ. Энэ богонихон болзор соо хүсэ хэрэглэхэ ба дайнда нюусаар бэлдэхэ замда хаалта болоxо үгэмөөр, бодото дээрээ бэелүүлэгдэмэ, нүлөө ехэтэй хэмжээнүүд зохёон хараалагдаха ёhотой. Венэдэ зүбшэгдэжэ байhан хэрэгые эсэсэй эсэстэ мухардаhан байдалhаань гаргажа, хоёр талын аюулгүй байдалда хохидолгүйгөөр энэ түбидэ урда урдаhаа туласа татагдаhан сэрэгэй хүсэнүүдые бага болгохо тухай үгээ ойлголсохо ябадал түйлаха шухала.

Дэлхэйн олониитэ мүнөө Стокгольм ба Венэдэ болоxо байhан хуралдаануудай хүдэлмэриин хойноhоо онсо анхаралтайгаар, hонирхол ехэтэйгээр ажаглан хаража байна. Энэ ушарай шалтагаан ойлгосотой: КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэблэлдэ hаяхан тунхаглагдаhан Мэдүүлгэ тэдэ суглаануудай урда табигдаhан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ хүсэ ехэтэ эрхэ нүхэсэл олгобо. Эдэ хөөрэлдөөнүүд дээрэ СССР-эй хараа бодолой алишье [illegible]тай байhаниие, тэндэ тодо[illegible] гүүдые түйлаха хүсэл эр[illegible] hаниие харуулhан шэнэ [illegible] халнууд тэрэ документ до[illegible] Советскэ Союз, Варшавска [illegible] лаар манай союзнигууд [illegible] байhан хөөрэлдөөн дээрэ [illegible] лаха дүүрэн хүсэл эрмэл[illegible] нүгөө талын үнэхөөрөө [illegible] мэлзэл харуулаа гээшэ hа[illegible] нэдэхи хөөрэлдөөндэ сав[illegible] залуур болоxо байгаа гээ[illegible] чев онсолон тэмдэглэhэн ба[illegible] ско конференци дээрэшье [illegible] асуудалнуудые шиидхэхын [illegible] хо саг ерээ.

М. С. Горбачевой хэhа[illegible] дэлхэйн хүн зоной ямараа[illegible] hанаар ойлгоходо, тэрэ [illegible] гүрэнүүд хоорондын харил[illegible] шууд hайжаруулгада [illegible] үгэнэ, дайн ба эб найра[illegible] нуудта, дэлхэй дээрэхи а[illegible] түрэлтэнэй соёл болбосор[illegible] хамгаалгада шэнэ ёhoop [illegible] болоxо үгэнэ. Баруун орон[illegible] Вашингтон зүришэлдөөтэ [illegible] баримталха, шулуун зэбс[illegible] хяар бодомжолхо ябада[illegible] мүнөө үе сагай эрилтэнүү[illegible] байhан эдэ үдэрнүүдэйнгэ[illegible] байдалда тааруу ябуулга[illegible] бэлэн гээшэ гү? Стокгольм[illegible] ложо байhан хуралдаануу[illegible] гай оронуудай хараа бодо[illegible] да харюу үгэхэ ёhотой.

СССР-эй ШУХАЛА ҮҮС[illegible]

«Гүрэнүүдэй уласхоорондын экономическа аюулгүй байдал — уласхоорондын экономическа харилсаануудые hайжаруулха шухала эрхэ нүхэсэл» гэhэн СССР-эй правительствын меморандум ООН-ой тусхайта документ болгогдон, ООН-ой Нью-Йоркдохи штаб-квартирада тараагданхай. Уласхоорондын экономическа харилсаануудые гуримшуулгын, оронууд хоорондын худалдаа-наймаанай ба эрдэм-техникын харилсаа холбооной, экономическа аюулгүй байдал хангалгын зорилгонууд мүнөө үе сагай уласхоорондын байдалда тон шухала ба зайсуулагдашагүй болоxо байна гээд тэрэ документ дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Империалис хүсэнүүдээр тохёолдуулагдажа байhан шахардуу шанга байдал, уласхоорондын асуудалнуудые сэрэгэй хүсөөр шиидхэхэ ябадал хадаа дэлхэйн ажахын хүгжэлтэ ба уласхоорондын экономическа харилсаа холбооё зүб замаар эрхилэлгэдэ гол бэрхэшээл болоно. Тэдэнэй гэмээр ехээр бүтээн гаргагдажа байhан буу зэбсэгүүд, нэн түрүүн ядерна зэбсэгүүд, замбуулинай дайдада ядерна зэбсэгүүдые гаргаха аюулта түсэбүүд социально-экономическа хүгжэлтэдэ хэрэглэгдэхэ асари ехэ мүнгэ зөөри үрэбхин hалгана. Жэшээнь, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада Вашингтоной хэжэ байhан гаргаша 1980 онhоо 40 процентээр дээшэлээ, тиихэдэ буу зэбсэгүүдые гаргажа байдаг ээд баяшуулай олзо доходынь hүүлэй жэлнүүдтэ эдаг гурба дахинаар дээшэлэнхэй. «Пушкануудые хэдэг корольнуудай хомхойролгодо заха хизаар байхагүй. Американ тусхайта мэдээсэлэй ёhoop, «одото дайнай» милитарис программые бэелүүлгэ американ ажалшадhаа татагдадаг налогой хэмжээе астрономическа тоодо—500 ми[illegible] триллион долларто хүргэх [illegible] оной финансова жэлдэ С[illegible] хэрэглэмжэдэ эгээл ехэ [illegible] миллиард доллар hомоло[illegible] римтанууд юу гэршэлнэб [illegible] тон амгалан сагай үедэ сэ[illegible] жэдэ мүнгэ зөөри үзэгдөө[illegible] гашална.

Буу зэбсэгүүдэй иимэ е[illegible] байhан ушарhаа 40 шахуу [illegible] риканецууд үгытэй ядуу [illegible] хой. Американ профсою[illegible] мэдээсэлэй ёhoop, 20 мил[illegible] гүй, 4 миллион хүн хоноxо [illegible] Европын «юрэнхы дэлгүүр[illegible] hүүлэй арбан жэлэй турша[illegible] нүүдэй тоо 3,6 миллионо[illegible] 13,5 миллиондо хүрөө.

СССР-эй меморандум [illegible] най ёhoop, хүгжэжэ ба[illegible] гадаадын үри зээлинь hү[illegible] үзэгдөөгүй ехэ болоо. [illegible] Американ оронууд аяар [illegible] дээшэ доллар американ [illegible] уритэй. Хүгжэжэ байhан [illegible] дуудай эдлэхэ юумэн гэх[illegible] зоболон, үгытэй ядуу [illegible] ООН-ой тодорхойлон гар[illegible] ёhoop, дэлхэйн али нэгэ [illegible] соо 30 миллион хүн үлэн[illegible] hаа үлбэрдэжэ үхэнэ гэх[illegible] кунда бүхэндэ нэгэ хүн [illegible] нэ. Дэлхэй дээрэ үзэг [illegible] 800 миллион хүн тоологд[illegible]

Милитаризмаар баадж[illegible] жэлтын орондо зэбсэгжэх[illegible] рим «хүгжэхын тулада бү[illegible] хуряан абаха» гэhэн эри[illegible] ёhотой.

АЮУЛТА УШАРАЛАЙ СУУ[illegible]

Январиин 13-да Аденда эхилhэн аюулта үйлэ хэрэг Урда Йеменэй арадта тон ехэ хохидол ушаруулба. Араб болон Баруун Европын мэргэжэлтэдэй багсаан тоолоxо үзэhэнэй ёhoop, аяар 12 мянгаhаа дээшэ хүнэй ами наhан алдагдаа, экономикодонь тохёолдоhон hандарал 4 миллиард шахуу доллараар сэгнэгдэнэ. Оронойнь ниислэл хотодо танк, авиаци ба артиллериин хабаадалгатайгаар хэдэн үдэрэй туршада үргэлжэлhэн шанга, тулалдаанай hүүлээр бүүгай hомондо, снарядта дайрагдаагүй нэгэшье гэр үлөөгүй. Олохон гэрнүүд бутаран унанхай.

Британиин протекторадhаа үг залгамжалhан бэрхэшээлнүүдтэй, экономикоёо хүгжөөхэ талаар үшөө айхабтар ехэ юумэ хэхэ ёhотой хүгжэжэ байhан энэ орондо дурсагдагша үйлэ хэрэг хүндэ хүшэр сохилто болобо. Йеменэй Арадай-Демократическа Республика бэеэ даанхай замаар дабшан, уласхоорондын байдалда империализмда эсэргүү хараа шугам баримталдаг байhэн. Орон доторнь ажалшадай аша туhада социально-экономическа ба политическэ хубилан шэнэлэлгын үргэн программа бэелүүлэгдэжэ байhан.

Гэбэшье урдачь колониальна дарлалта доро байhан олон оронуудайхидал адли бэрхэшээлтэ байдал эндэшье үлэhэн гээшэ. Общественна олон янзын ёhо заншалнуудые, үндэhэ яhанай талаар амяаралгануудые нэгэ доро усадхахын аргагүй ааб даа. Промышленна ехэ пролетариадай үзэл суртал байhан научна социализмые НДРЙ-гэй хүтэлбэрилэгшэд революционно зохёон байгуулхы хубилалтануудайнгаа үндэhэ hуури болгоhон байгаа. Тиигээд нүүдэл ажаhуудалтай бедуин угсаатанай ёhо заншалнууд шэнэ үзэл суртэлые гүйсэд дүүрэнээр, зүбөөр халан абаха хэрэгтэ hаад тохёолдуулhан байха юм. Урда Йеменэй хүтэлбэрилэгшэдэй өөhэдынь үзэл бодолдо урдынь заншалнуудай үлэгдэлнүүд усадхагдаагүй байhан: оро[illegible] аппарат ба гүрэнэй органу[illegible] бодолой гү, али ямар о[illegible] хабаатай байлгын үндэhэ[illegible] бүлэг болон зүришэлдөө [illegible] гогдоо. Энэ арсалдаа буля[illegible] hүжэржэ, тулалдаан боло[illegible] рээндэнь арми, авиаци, ба[illegible] флот хабаадалсажа ороо.

Зэбсэгтэ энэ буляалда[illegible] нүүдэл ажаhуудалтай үнд[illegible] рядуудай тэрээндэ хаба[illegible] зайсуулхын тулада Йеменэ[illegible] тиин хүтэлбэридэ олохо[illegible] болоо. ЙСП-гэй ЦК-гай онс[illegible] нум зарлагдажа, орон до[illegible] байгуулха талаар эрид ш[illegible] абтажа, январиин 29—30-д[illegible] цинуудтань амгалан байда[illegible] Тус пленум премьер-минис[illegible] Аль-Аттас гэгшые НДРЙ-г[illegible] тушаалые саг зуура дүүр[illegible] hон байна.

Үhаар, электрын элшэр[illegible] порт, хэлхээ холбоо hэр[illegible] мүнөө НДРЙ-гэй хүтэлбэр[illegible] болонхой. Ехэ юумэн х[illegible] лынь хуушан түхэлдөө оро[illegible] ветскэ Союзhаа, бусад о[illegible] хоорондын Улаан хэрээhэ[illegible] абтажа эхилбэ. Урдань бэ[illegible] hан гадаадын ба дотоод[illegible] раа шугам баримталагд[illegible] Йемен тусхайта ёhoop эл[illegible] Политическэ талаар тод[illegible] шээлтэ байдалай хойшо[illegible] халга хадаа республикын [illegible] Эмхи гурим байгуулгад[illegible] ямар нэгэ хамааралга h[illegible] гээд оронойнь хүтэлбэри[illegible] дотор хэлэгдэнэ. А. [illegible]

НАРАТА ҮДЭРНҮҮД ДҮТЭЛӨӨ

Февраль hара январиин уларилтай адлишаг байдаг гээшэ. Энэ hарада хасар, хамар шамхалhан хуудам hалхин, эртэ үглөөнэй жабар хээрэ ябаhан ажалша хүндэ нилээдгүй тойбо табадаг. Тиибэшье hаа, зарим үдэрнүүдтэ хабарайхидал адляар наран хурсаар шаража, тала дайда мүнгэн хашарhаар миралзажа, нюдэ hэргээнэ. Февраль hарада наран дундаа зэргээр 60 часай туршада гэрэл туяагаа сасана гэжэ сагай уларил шэнжэлэгшэд тодорууланхай. Харин январь hарада наран оройдоол 32 часай туршада элшэ туяагаа тараана ха юм. Тиигэжэ зарим үдэрнүүдтэ малай ташаагаа жэгнэмээр болодог.

Манай республикада февраль hарада нарата үдэрнүүд олоор үзэгдэдэг, тэнгэриин [illegible] нүүдэйхидтэй адлирхуу байхаар багсаамжалагдана.

Һарын туршада дунда зэргээр 18—22, хойто районуудта 23—27 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ. Һарын түрүүшын арбан хоногой туршада, мүн хоёрдохи арбан хоногой hүүл багаар 30 — 35, хойто районууд а 35 — 40, үдэрынь 15—20 градус хүйтэн болохоор багсаагдана. Бусадтань hүниндөө 20—25, хойто нютагуудаар 25—30, үдэртөө 7—12 градус хүйтэн болохо жэшээтэй. Һарын туршада 5—10 миллиметрэй саhан орохо, зарим нютагуудта hалхилхо, шуурганхаар хүлеэгдэнэ.

Шэмэрүүн хүйтэн үбэлэй үедэ ой тайга, хүбшэдэ үбэлжэдэг [illegible]

Байгша оной февраль hарада сагай уларил ямар байхаб гэhэн асуудал гараад ерэнэ. [illegible]

Н. АФОНИНА,
Улаан-Үдын гидрометеообсерваториин директор.

М. МАРТИНСОНОЙ фото.

ТЭМСЭЛ УЛАМ ШАНГАДАНА

Эрэшүүлэй дунда шатараар Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ тэмсэл улам шангадажа байна.

Табадахи турта Новосибирск хотын түлөөлэгшэ Алексей Ерыкалов спортын мастерта кандидат Игорь Викснинтэй (Хабаровск) уулзахадаа, орёо шанга тэмсэлдэ шухала илалта түйлаба. Хойто үдэрынь Александр Будниковтай наадахадаа, партиин тэгэндэ хүлеэгдээгүй шанга добтолго хэжэ, А. Ерыкалов мүрысөөнэй таблицада үшөө нэгэ очко бэшүүлhэн байха юм.

Долоодохи турта А. Ерыкалов нютагайнгаа командын гэшүүн В. Малышевтай уулзаба. Түрүүшээр яhала булюу байдалтай болобошье, партиин тэгэндэ тэнсэхые дурадхаhаниинь сугларагшадые гайхуулаа. Удаадахи наажанда Ерыкалов Шинелевтэй тулалдахадаа, түрүүшээр нэгэ хүбүүгээр үлүү болоhон байгаа. Саашадаа наадан жэгдэржэ, тэнсэлгээр дүүрэхэнь гү гэжэ hанахаар болоо hэн. Эгээл эндэ Ерыкаловай тэргэнүүдээ андалдажа, булюу байдалтай болоходонь, Красноярскын шатаршан шүүгдэhэнээ мэдэрбэ.

Камчатска областьhоо ерэhэн Валерий Куксов партиин бүхы шатануудта жэгдэ hайнаар наадажа, харагшадые хужарлуулна. Илангаяа партиин эхиие, hүүлэй хубиие шадамараар, hүбэлгэн бэрхээр үнгэргэнэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Табадахи, зургаадахи, долоодохи турнуудта тэрэ А. Будниковые, И. Виксниниие, С. Румянцевые шүүгээ. Яhала hайнаар наадаhан Анатолий Неверов наймадахи турта тэрээнтэй уулзахадаа тэнсэжэ, мастерай илалтата дабшалтые hуладхаhан байха юм.

Манай шатаршад тиимэшье hайнаар наадана гэхын аргагүй. Республикын чемпион — Гусиноозерскын шахтер Илья Елсуков табадахи наажанда Красноярскын түлөөлэгшэ Владимир Шинелевтэ шүүгдэбэ. Удаань Алтайн шатаршан Владимир Суторихинтай уулзахадаа, тэнсэhэн байгаа. Долоодохи, наймадахи уулзалгануудта Дмитрий Соколовто (Камчатска область), Александр Будниковта (Примори) шүүгдэбэ.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй инженер Игорь Брылев жэгдэ бэшээр наадана. Табадахи турта Эрхүүhээ ерэhэн Алексей Гаврилюгтэй тэнсэhэн аад, удаань Вячеслав Исуповта булигдашоо. Долоодохи уулзалгада Красноярскын түлөөлэгшэ Сергей Неффые илаад, хойто үдэрынь мүн лэ энэ хизаарай спортсмен Олег Ефимовые илалтаарнь амаршалха баатай болоhон байна.

Наймадахи наадаанай hүүлээр Алексей Ерыкалов долоон очкотой болоод, түрүү hуури эзэлжэ ябана. Валерий Куксов тэрээнhээ хахад очкогоор гартана. Владимир Суторихин зургаан очкотой болонхой.

Л. ГАРМАЕВА,
республиканска категориин судья.

СОКОЛОВ — ТҮГЭСХЭЛЭЙ МҮРЫСӨӨНДЭ

МИНСК. (ТАСС). Гроссмейстер Андрей Соколов шатараар дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй удаадахи шатада гараба.

Хахад финалай мүрысөөнэй наймадахи партидаа Рафаэл Ваганяниие 35 дахи ябадалдаа шүүжэ, дүн хамта 6 : 2 тоотойгоор илаhан байха юм.

Москвагай 22-той шатаршан дүрбэн партидаа илалта түйлаhан, дүрбэн партидаа тэнсэhэн байгаа.

Тиигэжэ хахад финалда наадажа байhан Артур Юсупов— Ян Тимман хоёрой илагшатай уулзаха эрхэдэ хүртэбэ бшуу.

ЮСУПОВАЙ ХОЁРДОХИ ШАТА

ГААГА. (ТАСС). Шатараар дэлхэйн түрүү hуури эзэлхын түлөө хахад финалай мүрысөөндэ хабаадажа байhан Артур Юсупов хоёрдохи илалтаяа түйлажа, урагшаа гараба. Тэрэ Голландиин бэлигтэй бэрхэ шатаршан Ян Тиммантэй энэ ороной Тилбург хотодо наадажа байна.

Мүнөө наадаанай тоо 5 : 3 болобо.

Түрүүшын партидаа Тимман шүүгээд, саашадаа гурбан уулзалга тэнсэлгээр дүүрээ hэн. Һүүлшын хоёр уулзалгада Москвагай шатаршан илажа гараа. Удаань хоёр партидаа тэнсэбэд.

Мүрысөөндэ арбан парти наадагдаха. Түрүүлэн 5,5 гү, али 6 очкотой болоhониинь лэ илаhанда тоологдохо байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда, «Бурядай АССР-эй ажалшадай 1986 оной социалис уялганууд». Хоёрдохи хуудаhанда, «Социалис [illegible] съездые угтуулан». [illegible] Гурбадахи хуудаhанда, «Бурядай уран зураашадай VII съездые угтуулан». [illegible] Дүрбэдэхи хуудаhанда, [illegible] — П. Борькиной хөөрөөн.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Время». 9.45 — Долоон хоногой спорт. 10.15 — [illegible] 10.45 — «Прошлогодняя кадриль» — уран hайханай фильм. 11.55 — Баримтата фильм. 12.45 — Шэнэ hонин. (12.50 хүртэр). 15.30 — Шэнэ hонин. 15.50 — «Эрдэм ухаан...» [illegible] 16.30 — Латвиин ССР-эй Гүрэнэй хатарай «Дайле» ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 17.15 — «Выбор» — телеочерк. 17.35 — Шэнэ hонин (буряадаар). 17.50 — Баримтата фильм. 18.30 — «Байгал» — [illegible] 18.50 — КПСС-эй XXVII съездын делегат, Мухар-Шэбэрэй районой «Родина» колхозой [illegible] Г. Н. Иванова тухай очерк.

Москва. 19.15 — [illegible] 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дээрэ». 20.00 — КПСС-эй XXVII съездые угтуулан. Узбегэй ССР-эй телевидениин программа. 22.00 — «Время». 22.30 — «Страницы советского искусства. Литература и театр. 3-дахи фильм. 23.50 — «Долоон хоногой спорт». 00.20 — «Мүнөөдэр — түби дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

9.00 часhаа 17.15 хүртэр аппаратура шалгагдаха.

Москва. 17.15 — [illegible] 17.45 — «Пиковая дама» — уран hайханай фильм.

Улаан-Үдэ. 19.15 — [illegible] 19.35 — Сонсхолнууд. 19.45 — [illegible] — телеочерк. 20.05 [illegible]

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62. отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-45, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Госкомитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина [illegible] Н-01306. Заказ № 29. Индекс 0468[illegible]